

naš aero

4
—
'84

naš aero

glasilo kemične, grafične
in papirne industrije celje

letnik XXIII — številka 4

celje, maj 1984

uredniški odbor

ivanka čater, rado čepič,

slavka hladnik, jože jazbec,

jelka kajtna, vera radič,

miro ribežl, cvetka robas,

tone svetelšek, tone škerbec,

srečko vavričuk, tine žnidar

svet glasila

albina cizej, milena krizman,

vladimira notar, ivica stare,

gregor švab, bojana videnšek

tehnično vodstvo

peter oset

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

uredil

tone škerbec

oblikovanje naslovne strani

minja bajagić

fotografije

boris trstenjak

tisk

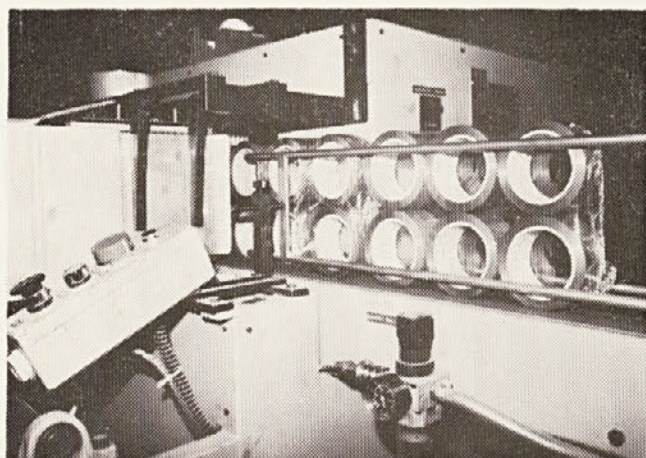
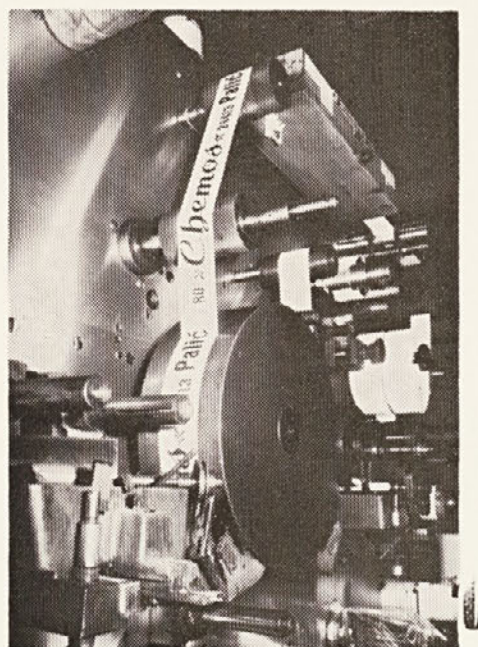
aero, tozd grafika

za tiskarno drago vračun

naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor aero
celje, čuprijska 10

po mnenju republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo, št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka od prometa
proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.300 izvodov

IZVOZ, IZVOZNI CILJI, IZVOZNE NALOGE

Poslovanje v zaostrenih mednarodnih razmerah

V svetu se vse bolj zaostruje gospodarski položaj. To sicer traja že nekaj let, vendar še danes ne moremo napovedati, kdaj bodo nastopili boljši časi za gospodarstvo. Govorimo lahko celo o krizi, če vemo, da je vse več zapiranje državnih gospodarstev v okviru svojih meja, da plačilna sposobnost večine držav v svetu (predvsem gospodarsko manj razvitih) nenehno slabi, da se svetovna trgovina vse bolj omejuje s protekcionizmom, itd.

K temu prištejemo še izredno nestabilnost vodilne svetovne valute — dolarja na denarnih trgih, pri čemer dolar »skače« navzgor in navzdol in tako precej otežkoča dolgoročno načrtovane posle, nestabilnost na borzah nekaterih zelo pomembnih surovin (npr. celuloze) in podoba je jasna: svetovno gospodarstvo išče svoje ravnotežje.

Poslovanje v zaostrenih domačih razmerah

Vse težje v naši domovini najdemo dobavitelja, ki spoštuje ne le dobavne roke, ampak tako ali drugače (s pogodbami, s samoupravnimi sporazumi) dogovorjene količine ali ki nenehno ne izsiljuje novih (beri: višjih) cen, itd.

Inflacija je postala del našega gospodarskega življenja in v gospodarstvu se obnašamo po zakonitostih, ki nam jih vsiljuje in katerih končni učinek je prerazdelitev rezultatov dela od tistih, ki so jih ustvarili, k tistim, ki jih uživajo.

Devizna likvidnost organizacij združenega dela je že dobro znana, v zadnjem času pa je vse bolj občutno tudi pomanjkanje dinarjev pri kupcih.

Finančniki se tako danes ukvarjajo z izsiljevanjem po devizni soudeležbi na eni strani, na drugi pa s pretirano uporabo meničnega plačevanja.

K temu se pridružuje še občasna devizna nelikvidnost naših velikih bančnih sistemov. In končno se nenehno spreminja tudi devizna zakonodaja, in z njo zunanjetrgovinski sistem, tako da lahko rečemo, da gospodarimo v zares težkih časih.

Izpolnjevanje zunanjetrgovinskih nalog v Aeru

Te naloge so zapisane v naših zunanjetrgovinskih planih.

Dandanašnji so izvozni učinki najpomembnejši, zato pogledjmo naše izvozne dosežke v prvih štirih mesecih letos v primerjavi s planom za isto razdobje lani, pa tudi rezultate v enakem obdobju (vrednosti so v 000 dolarjev).

(Glej tabelo spodaj!)

Če so pri oceni merilo planske vrednosti ugotavljamo, da so rezultati skrajno slabi.

Če pa so merilo lani ustvarjene vrednosti, je ocena sicer pozitivna, vendar je tudi takšna komaj sprejemljiva. Morda bi lahko rekli: pozitivno je, da naš izvoz ne pada več, ampak vendarle raste, je pa rast še premajhna za pokrivanje naših obveznosti in potreb.

Zdaj se moramo seveda vprašati — zakaj?

Kaj smo prenesli iz prejšnjih let?

TOZD	I.—IV. 84	Plan za 4 mesece	I.—IV. 83	Izpolnjevanje plana	Indeks 84/83
Kemija Celje	1.009	1.452	904	70	112
Kemija Šempeter	673	1.604	606	42	111
Grafika	420	389	335	108	125
Skupaj	2.102	3.445	1.845	61	114
Medvode*	602	790	849	75	71

* Del, ki se izvrši v obliki skupnega izvoza s celjskimi tozdi.

IZ VSEBINE:

	Stran 73—75
Izvoz, izvozni cilji, izvozne naloge	
	Stran 76—77
Otvoritev novih prostorov računalniškega centra	
Strojegradnja v Šempetru v novih prostorih	
	Stran 77—78
Skupno sodelovanje — rešitev naših gospodarskih težav	
	Stran 78—79
Srebrni znak	
ZSS našima sodelavcema	
	Stran 79—80
O delu konference sindikata	
	Stran 80—84
Usmerjanje in spremljanje profesionalnega razvoja kadrov	
	Stran 84—85
Nihče ni popoln	
	Stran 85—86
Stalno vprašanje — energija	
	Stran 86—87
Iz kluba OZN Aero	
	Stran 88
Skupni koncert	
Mešanega pevskega zbora Aero in Moškega pevskega zbora Libela	
Predstavljamo naše likovne amaterje	
	Stran 89
Srečanje z Zlato selekcijo	
	Stran 90—91
Rekreacijske možnosti na Trgu V. kongresa	
Izlet v »neznano«	
Varujmo posebnosti	
	Stran 92—94
Predstavljamo vam risarja Matjaža Bertoncija	
Mladi pišejo	
Sodelavcu v spomin	
	Stran 96
Nagradna križanka	
II. stran ovitka	
Preberite, ne bo vam žal	
Priloga	
Bilten osnovne organizacije ZSMS v DSSS	

Slika na naslovni strani:
Del tozda Kemija Šempeter — pogled na poti iz ljubljanske smeri v Šempeter.

Ali imamo kakšne trajnejše aranžmane?

Kako se podajamo v prodajo na tuje trge?

Kakšen je odziv trga na naše slabosti?

Kje smo s cenami, s kakovostjo, z zanesljivostjo dobav?

Upamo, da bodo odgovori dali vsaj delno pojasnilo na vprašanje »zakaj«.

Prenos poslov iz prejšnjih let

Resnici na ljubo je treba povedati, da je nekaj takih poslov bilo, npr. izvoz neskončnih obrazcev, teleks rol, jasnita, selotejpa v predelavi, itd. Vendar je veliko teh poslov imelo tudi svojo slabost: nekateri so bili sklenjeni tako dolgoročno, da je cena »zastarela« glede na svetovne cene surovin; drugi posli pa so bili prodaja izdelkov, pri katerih smo s surovino samo na tujih trgih več zaslužili kot pa za gotov izdelek; tretji posli so imeli tako nerealno nizko izvozno ceno, da se je že proizvodnja upirala proizvodnji za izvoz, itd.

Tako smo morali izvesti določeno selekcijo kupcev in ne samo po cenah, ampak tudi po plačilnih navadah. Ta selekcija je zdaj večji del že opravljena, ostaja pa seveda naša trajna naloga. Vsekakor pa je lojalnost kupcev eden od pokazateljev kakovostnega zunanjetrgovinskega poslovanja. Čim manj je menjav kupcev, tem bolj lahko verjamemo, da se obnašamo marketinško. To pomeni, da znamo zadovoljiti potrebe trga. Na tem področju nas v prihodnje čakajo zahtevne naloge, ki se že prepletajo s sklepanjem dolgoročnih aranžmanov.

Trajnejši aranžmani

Takšne poslovne povezave pomenijo neko stalnico v poslovanju in tudi nekakšno dolgoročnejše jamstvo za doseganje planskih nalog. V preteklosti so bila v to smer naravnana prizadevanja s takoimenovanimi projekti po državah. Med njimi je danes najbolj dozorel projekt Malta, ki smo ga zdaj postavili na nove (realne) osnove in bo po predvideva-

njih v drugem polletju prispeval trajnejše rezultate.

Trajnejši aranžma je tudi iranski posel, ne samo v smislu izvoza za daljše časovno obdobje, ampak s prodorom na trg, ki ga ne mislimo in ne smemo več izpustiti iz rok. Ta posel je že pred uresničitvijo. Poseben pomen bo imel tudi aranžma z Nemško demokratično republiko. Z nekaterimi jugoslovanskimi partnerji bo Aero še letos začel uresničevati pomembne podjetniške cilje, saj so priprave za pričetek sodelovanja že tik pred zaključkom.

Pomemben je tudi aranžma z Romunijo, ker se vsako leto ponavlja in z njim dobivamo dragoceno surovino — celulozo listavcev, ki je sicer na jugoslovanskem trgu skoraj ni.

Pripravljajo se tudi večji posli kompenzacij z Madžarsko, ki naj bi bili vsako leto obnovljeni in prek katerih bi se prav tako oskrbovali s prepotrebni materiali za proizvodnjo.

Nedavno pa se je pokazala tudi možnost trajnega sodelovanja z Italijo za izdelke iz našega obrata v Loki pri Žusmu. Misel oziroma pobuda, ki jo je posredovala tuja firma zasluži temeljito analizo, saj nam odpira tuji trg na bistveno nov in kakovosten način — trajno proizvodno sodelovanje.

Menimo, da bi morali dokaj hitro prestrukturirati naš izvoz z dolgoročnejšimi aranžmani in tako doseči izvozno stabilnost, tudi kot posledico naše boljše organiziranosti na tem področju. Delež dolgoročnih poslov v našem izvozu naj bi stalno rastel in dosegel vsaj 70 odstotkov vseh poslov.

Naš nastop na tujih trgih

Aero je prevelika delovna organizacija in je že tudi preveč vložila v lastno znanje, da bi se lahko na tujih trgih pojavljala le kot klasični prodajalec izdelkov. Naš naslednji cilj je že prodaja tehnologije. V to smer so naravnana številna prizadevanja in že tudi dejanski nastop v eni od arabskih držav. Vsekakor pa moramo prodajo tehnologije povezati z podjetniškimi cilji, ki jih zahteva naša devizna bilanca, tako izvozna kot uvozna.

Končno smo si za cilj načrtali tudi vzpostavitev mešanih podjetij v tujini. Ta cilj je sicer danes še precej oddaljen, vendar tudi na tem področju že načrtujemo določene akcije.

Če je torej prodaja tehnologije naloga bližnje prihodnosti, mešana podjetja pa nekoliko bolj oddaljena, je današnja stvarnost klasična prodaja. Le-to vse bolj uresničujemo z mrežo agentov. Posebno zadnje čase so le-ti zelo prizadeti v Zahodni Evropi, medtem ko bomo v arabskem svetu morali opraviti selekcijo, nekatera področja pa sploh šele pokriti z agenti. Predvsem pa moramo uveljaviti izkušnje, ki smo si jih pridobili z zastopniki v preteklih letih.

Kakšne so naše slabosti pri uveljavitvi na tujih trgih?

Predvsem »slab glas« zaradi zamujanja z dobavami. Vzroki so znani: gre za težave pri oskrbi z osnovnimi repromateriali, predvsem z baznimi papirji. Letos so manj prisotna vprašanja pri uvo-

Proizvodni prostori tozda Kemija Šempeter — pogled z zahoda

zu surovin, zato pa je težja oskrba na domačem trgu surovin.

Prav tako še nimamo celotnega tržišča v tujini, ki bi od nas kupovalo popoln proizvodni program. Tako npr. v eno državo prodajamo eno skupino izdelkov, v drugo spet drugo itd., še najdlje pa smo v Italiji in Avstriji, ki postajata kupca vse širšega asortimana.

Še vedno lahko rečemo, da imamo premalo informacij o stanju na tujih trgih, še posebej pa o naši konkurenci. V prihodnje moramo izgraditi tak sistem, ki nam bo omogočal kakovostno odločanje na osnovi dobljenih informacij.

Doslej smo premalo pozornosti namenjali tudi plačilni morali naših kupcev, kar so nekateri med njimi precej izkoriščali. To vprašanje zdaj urejujemo tudi tako, da nekaterih kupcev ne bomo več uvrščali med naše odjemalce.

Da bomo lahko uspešneje nastopali v tujini, moramo bolje spoznati in spremljati proizvodnjo. Zato bomo nadaljevali začetno prakso globjega seznanjanja s tehničnimi pogoji proizvodnje posameznih artiklov, pa tudi organizacijsko zadolžili odgovorne delavce za stalno spremljanje proizvodnje.

Naše izvozne cene, dobavni roki, kakovost

Pri cenah smo zmeraj »obkoljenični«. Na eni strani s stroški, ki nam narekujejo povečanje in na

drugi s cenami konkurence, ki nam tega v glavnem ne dovoli. Ker smo premalo zanesljivi pri dobavnih rokih, imamo tak tržni segment kupcev, ki si to našo slabost poračunava v obliki nižje cene, kot bi jo sicer lahko dosegli. Tu so torej naše največje kratkoročne rezerve. Zadnje čase imamo manj težav s kakovostjo izvoženih izdelkov. Nekoliko so k temu prispevale ugodnejše okoliščine na svetovnem trgu za papirne izdelke, nekaj pa tudi to, da smo nekatere, še ne dovolj preizkušene izdelke začasno umaknili iz naše izvozne ponudbe. Tudi z opravljeno selekcijo kupcev smo najbolj »občutljive« odločili, med njimi vsaj tiste, ki so nam skušali znižati cene.

V izdelavi je sistem »obrambe« pred reklamacijami. Pripravljajo se izvozni standardi kakovosti za posamezne artikle in s tem bo institucionaliziran postopek reševanja reklamacij. Izvozni delavci veliko pričakujemo tudi od naporov razvojne in ostalih strokovnih služb za izboljšanje kakovosti. Kajti boljša kakovost dviga ceno!

To je torej naša druga velika rezerva za boljše doseganje izvoznih rezultatov.

Izvoz ni sam sebi namen

Doslej smo v praksi izvajali povezavo: uvoz — produkcija — izvoz. To pomeni, da smo proizvajali, če smo imeli uvožene surovine in del izdelkov tudi izvozili.

Naš cilj je, da izvoz povežemo z uvozom in tako sklenemo krog.

Naš izvoz mora biti v prihodnje urejen tako, da se bo devizna substanca v izdelkih vsaj enostavno reproducirala, da ne bodo potrebni stalno novi devizni vložki za enostavno reprodukcijo (proizvodnjo v že doseženem obsegu). Nasvet za uresničitev cilja je preprost: čim več izvoza moramo preusmeriti v oblike menjave, pri katerih zadržimo večji odstotek zasluženih deviz, povezovanje po repoverigi za nadomeščanje uvoza in podobno.

V zadnjem času povečujemo klirinški izvoz, predvsem iz dveh razlogov: zaradi dinarske nelikvidnosti doma in relativno dobrih doseženih cen ter zato, da za dinarje prek vezave kasneje kupimo surovine, ki sicer primanjkujejo, ali pa se dobijo le za zelene dolarje.

Naš končni cilj je izdelava devizne bilance za vsak izdelek ali skupino izdelkov, ki nam bo »nalila čistega vina« o tem, kaj v izvozu dosegamo in koliko smo sposobni obnavljati proizvodnjo z njenimi izvoznimi rezultati.

Zaključek

Proizvodnja je trajna naloga. Zato je tudi izvoz kot posebna oblika prodaje trajna naloga. Obdobje, ki je letos za nami, je tako le odsek na tej časovni lestvici. Iz prejšnjih obdobij smo prenesli nekatere elemente.

Današnji čas lahko imenujemo tudi čas konsolidacije, to je obrambe in utrjevanja že doseženega ter naporov za doseganje boljših rezultatov, ki naj bi se pokazali v bližnji in tudi nekoliko bolj oddaljeni prihodnosti.

Konsolidacija zahteva svoj čas. Pri tem mora dati prispevek ne le vsak zunanjetrgovinski delavec v Aeru, pač pa vsi, ki smo tako ali drugače povezani s proizvodnjo za izvoz.

Stroški ostajajo eno od glavnih meril za presojo smotrnosti naših izvoznih prizadevanj. V zaostrenih časih gospodarjenja bi morali tudi zaostri odgovornost.

Zadati si moramo stvarne cilje in jih tudi uresničiti!

Viktor Gorički

Na začetku poti po tozdu je zgradba, v kateri je vodstvo in strokovne službe

OTVORITEV NOVIH PROSTOROV RAČUNALNIŠKEGA CENTRA

Delavci Aera smo prvomajske praznike obeležili z dvema delovnim dosežkoma.

26. aprila smo v prenovljenih prostorih na Trgu V. kongresa svečano odprli nove delovne prostore našega računalniškega centra, ki je z vgraditvijo drugonivojskega računalnika IBM S1 povečal delovne zmogljivosti in bo omogočil nadaljnje uspešnejše delo pri izgradnji Aerovega računalniško podprtega poslovno-informacijskega sistema.

Med gosti na otvoritvi je bil tudi predsednik izvršnega sveta celjske občinske skupščine, Zvone Hudej.

Direktor DO Aero, Milan Zupančič in pomočnik direktorja za finančno-poslovno koordinacijo Jože Jakop, sta govorila o pomenu pridobitve

Vodja računalniškega centra Rudi Erman predstavlja računalnik

Gosti in sodelavci na otvoritvi

STROJEGRADNJA V ŠEMPETRU V NOVIH PROSTORIH

Po uspešnem zaključku naložbenih del smo 26. aprila v šempetrski Kemiji s priložnostno slovesnostjo odprli nov obrat strojegradnje, ki bo naši delovni organizaciji zagotavljal celovitejšo dopolnjevanje in izgrajevanje lastne tehnologije, stroje in naprave za pospeševanje prodaje osnovnih proizvodnih programov, izdelovanje nadomestnih delov in izvajanje večjih rekonstrukcij.

Pomemben je tudi položaj novega obrata v inovacijski verigi

v delovni organizaciji, saj bo omogočal načrtovanje in izdelavo za kemijo in grafiko potrebnih strojev in naprav.

Z dokončanjem izgradnje lastne strojegradnje se nam obetajo še nove možnosti za uspešnejši nadaljnji razvoj.

Vrednost naložbe, skupno s strojno opremo, je 48 milijonov dinarjev, sredstva pa so z vzajemnim združevanjem dela in sredstev zbrale Aerove celjske proizvodne temeljne organizacije.

V maju so potekala montažna dela pri vgradnji strojev in na-

prav novega obrata, junija pa je že predviden pričetek proizvodnje.

Oba govornika — predsednik delavskega sveta tozda Kemija Šempeter, Ivan Četina in direktor DO Aero Celje, Milan Zupančič — sta poudarila pomen in posamezne značilnosti nove proizvodne zmogljivosti.

Ivan Četina je predstavil prizadevanja in potek del pri projektu SELO II, kot se uradno imenuje naložba za nove delovne prostore obrata strojegradnje.

V projektu SELO II sta vklju-

čena izgradnja potrebnih prostorov ter nabava nekatere nove opreme. Celoten projekt obsega

1400 kvadratnih metrov. Polovica površin je namenjena proizvodnji, 150 kvadratnih metrov

projektivnemu biroju, ostalo pa pomožnim prostorom. Od pomembnejše opreme bomo dobili brusilni, rezkalni in horizontalni vrtalni stroj.

V okviru projekta SELO II je bilo v Šempetru zgrajeno tudi večnamensko zaklonišče za 100 ljudi. Ta pomemben objekt poleg večje varnosti zagotavlja tudi dodatna skladišča.

Gradnja se je pričela avgusta lani, izvajalec gradbenih del pa je bil celjski INGRAD.

Direktor DO Aero, Milan Zupančič pa je poudaril kontinuiran razvoj tozda Kemija Šempeter. Z uresničitvijo projekta SELO II smo vgradili še enega od temeljev v naši reprodukcijski in inovacijski verigi. Postaviti, oziroma bolje organizirati bomo morali tudi ostale, saj bomo le tako dobili zaokroženo celoto, katere cilj je: naš nadaljnji razvoj mora biti oprt na lastnih razvojno-raziskovalnih dosežkih.

Naš projekt SELO II je še en dokaz prizadevnega vzajemnega združevanja dela in sredstev celjskih temeljnih organizacij Aera, ki so s čistejšo dohodkovno povezanostjo trdna osnova za nadaljnje uspešno izpolnjevanje nalog in usklajene rasti naše delovne organizacije in temeljnih organizacij združenega dela.

SKUPNO SODELOVANJE – REŠITEV NAŠIH GOSPODARSKIH TEŽAV

To je bila sklepna misel delovnega pogovora delegacije predsedstva črnogorskih sindikatov, predstavnikov konference sindikata, ostalih družbenopolitičnih organizacij in vodstva naše delovne organizacije ter predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Celje, 17. maja v tozdu Grafika.

Po predstavitvi naše delovne organizacije je črnogorske sindikalne delavce najbolj zanimala naša sindikalna organiziranost, socialni položaj delavcev, vprašanja življenjskega standarda, vključevanje in vloga delavcev pri odločanju.

Izmenjava izkušenj in delovnih prizadevanj je pokazala, da tečejo v obeh sindikatih sorodne in enake akcije.

Pomembne so bile tudi ocene in načrti gospodarjenja v vse bolj zaostrenih razmerah. Vprašanja

preskrbe s surovinami, politika cen, načrti uvoza in izvoza so zelo težka, rešitve pa obstajajo z neposrednim sodelovanjem, oprtim na čim večjem izkoristku obstoječih zmogljivosti in notranjih rezerv.

Poseben poudarek so namenili samoupravnemu dogovarjanju in sporazumevanju slovenskega in črnogorskega gospodarstva, ki je vključeno tudi v Aerove razvojne naloge in prizadevanjem za skupno, dosledno in usklajeno uresničevanje dolgoročnih stabilizacijskih ciljev.

Naša delovna organizacija že več let uspešno sodeluje s proizvajalci papirja in grafične dejavnosti v Ivangradu, Bijelem polju in Rožaju ter drugih krajih pomembna pa je tudi strokovna pomoč, povezana z dograjevanjem in razširjanjem proizvodnje v črnogorskih organizacijah združenega dela enake ali sorodne dejavnosti.

Med pogovorom (od leve na desno): Franci Vrbnjak, predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Celje, Tomić Bogić, član predsedstva republiškega sveta zveze sindikatov Črne gore, Milutin Vukašinić, predsednik republiškega sveta, Azem Dizdarević, član predsedstva, Ivan Četina, predsednik delavskega sveta Kemija Šempeter.

Člani predsedstva črnogorskega sindikata so dobro ocenili tudi sodelovanje z ostalimi celjskimi in slovenskimi organizacijami združenega dela, ki se poglobljajo s pobratenjem mest v obeh republikah.

Temelji vzajemnosti so v bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov.

-tš

SREBRNI ZNAK ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE NAŠIMA SODELAVCEMA

Zveza sindikatov Slovenije vsako leto podeljuje tudi priznanja prizadevnim posameznikom za izjemne prispevke pri izpolnjevanju temeljnih nalog sindikatov, predvsem pa za uveljavljanje in krepitev samoupravne vloge in položaja delavcev.

Letos sta iz naše delovne organizacije prejela srebrna znaka naša sodelavca, Jože Hrovat iz Delovne skupnosti skupnih služb in Karli Wiegele iz tozda Kemija Celje.

V obrazložitvah ob podelitvi priznanja smo prebrali:

Jože HROVAT združuje delo v delovni organizaciji AERO Celje že od leta 1960. V Delovni skupnosti skupnih služb opravlja naloge pri izdelavi projektov in izračunov v Službi projektivnega biroja.

Poleg prizadevnega dela na svojem področju, je Jože Hrovat vsa leta aktiven tudi na družbenopolitičnem in samoupravnem področju. S svojo družbenopolitično aktivnostjo je pričel v osnovni organizaciji Zveze socialistične mladine Slovenije Aero Celje (član predsedstva), bil je predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, kjer je še danes eden izmed najprizadenejših članov, delegat delavskega sveta, član DIATI in predsednik komisije za razvoj, inventivno dejavnost in standardizacijo DO Aero.

Ob aktivnostih v delovni organizaciji pa s svojimi dolgoletnimi izkušnjami prispeva tudi k delu v krajevni skupnosti (delegat SIS za socialno skrbstvo) in v občinskem svetu za varstvo družine.

Doslej je za svoje dolgoletno delo na družbenopolitičnem in samoupravnem področju ter na področju inovatorstva prejel bronasti znak Osvobodilne fronte in priznanje Zveze izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jugoslavije za leto 1983, za pospeševanje inventivne dejavnosti.

Jožeta Hrovata odlikujeta velika mera odgovornosti, s katero opravlja zaupane naloge in tovariški odnos do sodelavcev, katerim je pri reševanju težav vselej pripravljen pomagati.

Karli WIEGELE združuje delo v naši delovni organizaciji od leta 1970. V tozdu Kemija Celje je vodja oddelka dodelave v obratu impregniranih papirjev.

Vzporedno z vestnim opravljanjem delovnih nalog je Karli Wiegele vsa leta doslej zelo aktiven na samoupravnem in družbenopolitičnem področju. S svojo aktivnostjo je pričel v Zvezi socialistične mladine, posebej zavzeto pa deluje v sindikatu, kjer je med najaktivnejšimi člani izvršnega odbora in predsednik komisije za socialna vprašanja pri izvršnem odboru.

Poleg aktivnosti v sindikatu Karli Wiegele prizadevno dela tu-

di v drugih komisijah na ravni temeljne in delovne organizacije. S svojimi izkušnjami je veliko prispeval k dobremu delu Planinskega društva AERO in prejel več priznanj (priznanje prijatelja planin, bronasti znak Planinske zveze Slovenije). V društvu je član upravnega odbora in vodja markirnega oddelka.

Karlija Wiegeleja pri delu odlikujeta velika mera odgovornosti in tovariški odnos do sodelavcev, ki jim je vedno voljan pomagati.

Obema sodelavcema veljajo tudi naše iskrene čestitke za priznanje, želimo pa jima še veliko uspehov!

O DELU KONFERENCE SINDIKATA

Decembra lani in v januarju letos so v osnovnih organizacijah sindikata potekali občni zbori. Ocenjeno je bilo delo v preteklem obdobju, pa tudi naloge za prihodnje.

Marca se je konstituirala tudi konferenca osnovnih organizacij, na kateri je funkcijo predsednika ponovno prevzel Marjan Mirnik, vodja obrata v Loki pri žusmu tozda Kemija Celje.

Tokratni pogovor z njim smo namenili predvsem delu in nalogam konference.

Kako bi ocenili delo konference sindikata v naši delovni organizaciji v preteklem obdobju?

Marjan Mirnik:

Preteklo dveletno obdobje bi lahko morda ocenili kot čas obeh sindikalnih kongresov — slovenskega in jugoslovanskega. Oba sta začrtala in poudarila določene naloge in zahteve za delo sindikata, pri katerih pa smo imeli pri nas več ali manj uspeha.

Pomembno pa je vsekakor to, da se je zaradi zaostrenih razmer v gospodarjenju pričela pospešeno izvajati gospodarska stabilizacija.

Ko ocenjujemo delo konference, moramo priznati, da ni povsem izpolnila svoje vloge. Zato je sicer več vzrokov: različni interesi v temeljnih organizacijah, lokacijska oddaljenost in tudi povezovanje prek različnih odborov dejavnosti (kemična in nekovinska; grafična, založniška in papirna).

Leta 1982 smo sprejeli novo analitično oceno del brez tozda v Medvodah, s katero smo uredili sistemizacijo, nismo pa rešili npr. vprašanja variabilnega dela v celjski in šempetrski Kemiji in Delovni skupnosti skupnih služb.

V konferenci smo spremljali tudi ostala področja. Omenil bi predvsem uspešno ožvitev množične inventivne dejavnosti, dobre ocene na akcijah NNNP, precej pozornosti je bilo namenjene tudi pristoječim aktivnostim.

Kako poteka delo sindikata v naši delovni organizaciji in s katerimi vprašanji se zdaj ukvarjate?

Marjan Mirnik:

V osnovnih organizacijah sindikata so funkcije predsednikov izvršnih odborov prevzeli sodelavci, ki so sicer že delali v sindikatu. Vendar menim, da je potrebno še nekaj časa za celovito delo.

V preteklosti smo morda preveč pozornosti namenjali delu

konference in da ne bi zašli v forumsko delo, bomo morali več časa posvetiti osnovnim organizacijam. Za sindikat so bistvena vprašanja in socialni položaj naših delavcev.

Dosledno bomo morali izpeljati tudi stabilizacijska prizadevanja in v vseh delovnih okoljih oživiti delo koordinacijskih odborov za učinkovitejšo gospodarjenje. Močnejša bo morala biti tudi povezanost z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v tozkih in na ravni delovne organizacije.

Pri izpolnjevanju nalog bomo morali pravočasno ukrepati in zaostri odgovornost. Časi lagodnosti so minili. Naši letošnji trimesečni poslovni rezultati kažejo, da bomo morali hitro poiskati notranje rezerve in se dogovoriti za pravilne ukrepe.

Delovni program konference vsebuje veliko aktivnosti. Katera bodo temeljna prizadevanja v prihodnje?

Marjan Mirnik:

Vsi delavci moramo spoznati, da bodo le skupna tvorna prizna-

devanja prispevala odločilni delež pri izboljšanju razmer na vseh področjih dela.

Poleg tega spoznanja pa so pomembne tudi uresničitve več nalog. Tako sprejem panožnih sporazumov, ki bi moral biti zaključen do konca julija. Le-ti prinašajo nekatere novosti pri zagotavljanju dohodka.

Sindikati bo moral stalno spremljati gibanje osebnih dohodkov in socialni položaj naših delavcev. Med najpomembnejšimi vprašanji je gotovo stanovanjska politika, pri kateri bomo morali poiskati najustrežnejše rešitve.

Poseben poudarek moramo nameniti tudi usposabljanju novih aktivistov v sindikatu. Načrtna kadrovska politika bo osnova za prihodnje obdobje in bo omogočila uspešno nadaljevanje dela v konferenci in osnovnih organizacijah sindikata.

AVTOBUS BRATSTVA IN ENOTNOSTI V ČUPRIJI

18. maja je petdeset delavcev naše delovne organizacije z avtobusom bratstva in enotnosti obiskalo pobrateno Čuprijo in čuprijsko delovno organizacijo Mladost.

Avtobus bratstva in enotnosti Aero Celje—Mladost Čuprija je tradicionalna akcija obeh delovnih organizacij, katerih delavci se že več let izmenjuje obiskujejo, še posebej pa jih povezuje skupni obrat za proizvodnjo samolepilnih etiket v tozdu Morava v čuprijski Mladosti.

Delovni obiski imajo, poleg izmenjave izkušenj in zblizovanja delavcev, tudi širši pomen, saj poglobljajo bratske vezi, ki so se stkale že v težkih dneh vojne in se zdaj potrjujejo s skupnim sodelovanjem na različnih področjih.

USMERJANJE IN SPREMLJANJE PROFESIONALNEGA RAZVOJA KADROV

Ko spremljamo uresničevanje dogovorjene kadrovske politike, vedno pogosteje ugotavljamo, da je kakovost kadrov v organizacijah združenega dela eden od bistvenih dejavnikov njihove uspešnosti in njihovega razvoja. Kakovost kadrov je pot do večje produktivnosti, učinkovitejšega poslovanja in večje konkurenčne sposobnosti v domači in mednarodni delitvi dela.

V Celju smo se na pobudo strokovne službe občinskega izvršnega sveta in predsedstva občinske konference SZDL odločili, da pričnemo z izgradnjo sistema načrtnega spremljanja in usmerjanja kadrov. Delovna skupina, ki deluje v okviru društva kadrovske delavcev, je izdelala teoretični model, ki je povzetek spoznanj na tem področju. Načrtujemo, da bi ga v letošnjem letu preverjali oziroma uporabljali v praksi v delovnih organizacijah Aero, Cin-

karna, Razvojni center, Kovinotehna in Zdravstveni center.

Oblikovanje kadrov v večini delovnih organizacij še poteka nenačrtno, posameznik je prepuščen »samooblikovanju«, ki ni vedno skladno z objektivnimi možnostmi in dolgoročnimi načrti OZD. Prav zato želimo oblikovati in uveljaviti tak sistem dela, ki bo:

— omogočal spoznavanje posameznikovih osebnostnih in delovnih lastnosti,

— zagotavljal usklajevanje teh lastnosti s kratkoročno in dolgoročno opredeljenimi potrebami delovnega in samoupravnega okolja,

— zagotovil razporejanje in usmerjanje v smislu »pravega človeka na prava dela in naloge«.

Tako oblikovani sistem naj bi predstavljal tudi osnovo za uspešno kadrovanje na strokovna in najodgovornejša dela in naloge ter za družbenopolitične naloge v širšem družbenem prostoru.

Zavedamo se, da se posameznikov profesionalni razvoj začne v otroštvu in se nadaljuje do pozne starosti. Prav tako se zavedamo, da ima pravico do profesionalnega razvoja vsak delavec. Kljub temu pa bomo zaradi dejanskih gospodarskih razmer za začetek izdelali sistem dela, ki se začne s profesionalnim razvojem kadrov ob vstopu v organizacijo združenega dela in zajeti predvsem strokovne kadre.

S PROFESIONALNIM RAZVOJEM kadrov razumemo stalni proces stopnjujočih se sprememb v posamezniku z izobraževanjem, usposabljanjem, z delovno in samoupravno aktivnostjo, vse to pa s ciljem, da bi dosegli najbolj ugodno skladnost med značilnostmi posameznika, objektivnimi zahtevami delovnega in samoupravnega okolja in širšimi družbenimi cilji.

V prvi fazi naj bi delovne organizacije izoblikovale metodologijo spoznavanja posameznika in spoznavanja potreb in dolgoročnih usmeritev.

SPOZNAVANJE POSAMEZNIKA

Vsak delavec (pa tudi OZD, kjer je zaposlen) mora poznati svoje prednosti in pomanjkljivosti in skladno z njimi načrtovati svoj razvoj.

V modelu, ki ga pripravljamo, je predvideno, da bi o posamezniku zbrali poleg splošnih — generalije, formalna izobrazba — tudi specifične podatke o naslednjih dimenzijah osebnosti:

- sposobnost (učenja, reševanja problemov, predvidevanja...)
- znanje v najširšem pomenu (strokovno, funkcionalno, inovativno)
- izkušnje, spretnosti in delovne navade
- motivacija (ambicije, interesi, cilji)
- vrednote in stališča (odnos do dela, sodelavcev)
- osebnostne značilnosti (čustvena stabilnost, agresivnost, dominantnost)
- družbenopolitična angažiranost (aktivnost in razgledanost)
- zdravstveni in socialni status

— strokovna, znanstvena in inovacijska dejavnost (objavljeni prispevki, inovacije, mentorstvo, predavanja)

- zadovoljstvo pri delu
- delovna uspešnost
- mobilnost delavca.

Vse te podatke bi zbrali s pomočjo različnih metod in tehnik kot so intervju, ankete, testi za merjenje sposobnosti in znanja ter razni vprašalniki in lestvice za preučevanje osebnosti. Podatke je potrebno urediti v ustrezno oblikovanje datoteke in nekatere od njih ustrezno zaščititi pred zlorabo in uporabo, ki bi škodila posamezniku. Razumljivo je, da podatke lahko zbira, objektivno uporablja in strokovno oblikuje le usposobljen team strokovnjakov, kot so kadrolog, psiholog, socialni delavec, industrijski pedagog in drugi podobni strokovni delavci.

SPOZNAVANJE POTREB IN DOLGOROČNIH USMERITEV OZD

Vsaka organizacija združenega dela je dolžna v svojih planskih

dokumentih opredeliti razvoj vseh poslovnih funkcij, pri čemer je osnovno vodilo enakovredno in medsebojno usklajeno načrtovanje. Pomemben del tega načrtovanja je plan razvoja kadrov, ki mora biti usklajen z materialnimi možnostmi, tehnološkimi zahtevami in razvojnimi interesi zaposlenih.

V praksi ugotavljamo, da je planiranje kadrov premalo sinhronizirano s planom splošnega razvoja OZD, čeprav sta plan proizvodnje in plan kadrov neločljivo povezana in drug drugemu predstavljata možnosti in omejitve.

Plan moramo zasnovati na elementih strategije kakovostnejšega razvoja, osnovo pa nam dajejo cilji in smotri prestrukturiranja celjskega gospodarstva ter analiza razvojnih možnosti dolgoročnega družbenega plana občine Celje.

Dolgoročni plan razvoja kadrov naj bi poleg že uveljavljenih osnovnih parametrov predvideval:

— dinamiko dotoka kadrov po časovnih obdobjih

— strukturo kadrovskih potreb po časovnih obdobjih in po področjih dela

• zahtevano stopnjo in smer izobrazbe oziroma stopnjo in vsebino znanja

• zahtevana splošna, specialna in inovativna znanja, funkcionalna in dopolnilna znanja.

V planu je potrebno predvideti možne vire pridobivanja kadrov: zunanje (štipendiranje, kadrovanje) in notranje (prekvalifikacije, izobraževanje in usposabljanje)

— mobilnost kadrovskih potencialov (premeščanje, napredovanje, fluktuacija).

Zaključimo lahko, da je potrebno za uspešno usmerjanje profesionalnega razvoja v organizacijah združenega dela izdelati »perspektivno« sistemizacijo, ki opredeljuje potrebna znanja in lastnosti kadrov, ki so porok za obvladovanje dolgoročnega razvoja in usmeritev organizacij združenega dela.

V proizvodnji matric

USMERJANJE IN USKLAJEVANJE POSAMEZNIKOVEGA PROFESIONALNEGA RAZVOJA S POTREBAMI OZD

Dober sistem načrtovanja razvoja kadrov se lahko izdelata, če so cilji in prizadevanja delavca usklajeni z možnostmi razvoja organizacije združenega dela, oziroma če ta prizadevanja presegajo razvojne možnosti, ker s tem pospešijo tehnološki razvoj.

Usmerjanje profesionalnega razvoja kadrov poteka v organizaciji združenega dela v obliki bolj ali manj ustaljenih aktivnosti.

INFORMIRANJE

Organizacije združenega dela morajo zagotoviti točno in objektivno seznanjanje mladih delavcev o možnostih razvoja. Odgovorne službe poklicnega usmerjanja morajo nuditi pravočasne informacije o razvojnih možnostih v okviru posameznih poklicev in o potrebah združenega dela. V te namene so koristne oblike informativni dnevi, ogledi, seminarji, proizvodno delo itd.

KADROVANJE

Ustrezen način kadrovanja in razporejanja delavcev na dela in naloge, ki so skladne z njihovimi sposobnostmi, znanjem in izkušnjami, je naslednja zahtevna naloga v okviru usmerjanja profesionalnega razvoja.

UVAJANJE

Uvajanje v delo mora sprejetim delavcem nuditi jasno predstavilo o organizaciji združenega dela ter o položaju posameznika v njej. Razne oblike uvajanja, kot so: uvajalni seminar, informativni priročnik o OZD, poskusno delo in pripravništvo, morajo biti tako učinkovite, da si delavci lahko ustvarijo pozitiven odnos do organizacije in se identificirajo z njenimi cilji. Dobivati pa morajo povratne informacije o opravljanju delovnih nalog, o uspehih in neuspehih.

V razvitih državah dobivajo delavci ob sklenitvi delovnega raz-

merja t. i. **karte napredovanja** (diagram napredovanja), ki prikazuje možnosti prehajanja iz naloge na nalogo in sicer v vertikalni in horizontalni smeri. Ti prehodi oziroma napredovanja pa so seveda povezani z izpolnjevanjem določenih pogojev (stopnja izobrazbe, delovne izkušnje, osebnostne lastnosti) in dokazano je, da pospešujejo motiviranost za delo ter dejansko prizadevnost po napredovanju.

DELOVANJE — UVELJAVLJANJE

Znano je, da pridobljeno znanje po zaključnem formalnem izobraževanju hitro upada in zaradi novosti in tehnološkega razvoja že v nekaj letih zastara. Zaradi vsega tega si usmerjanja profesionalnega razvoja kadrov ne moremo zamisliti brez stalnega izobraževanja, funkcionalnega usposabljanja in inventivnega znanja.

Na motiviranje delavcev za izobraževanje vpliva več pogojev:

subjektivni: sposobnosti, prejšnja znanja in izkušnje, učne navade, prosti čas, družinska situacija ipd.

objektivni: izobraževalne potrebe, učna sredstva in andragoški kadri, ekonomski pogoji, družbenopolitični cilji, zakonodaja ipd.

Trenutno so marsikateri vzgojnoizobraževalni cilji v organizaci-

jah združenega dela podrejeni gospodarskim, to pomeni, da postavljamo »intelektualne investicije«. Ne smemo pa pozabiti na dejstvo, da smo majhna gospodarska enota, ki si lahko odprtost mednarodnim tokovom zagotavlja s fleksibilnostjo na gospodarskem, kadrovskem in tudi vzgojnoizobraževalnem področju. Le-to pa lahko dosežemo z visoko kakovostjo splošne izobrazbe in z visoko specializacijo strokovnega izobraževanja.

Uspeh vzgoje in izobraževanja je tesno povezan s posameznikovo osebnostjo, zato je v obliki izobraževanja ob delu in iz dela smotrno usmerjati le tiste posameznike, katerih sposobnosti, prizadevnost in druge lastnosti so tesno povezani in usklajeni z dolgoročnimi potrebami organizacij združenega dela.

Posameznikov profesionalni razvoj pa poleg izobraževanja usmerjajo tudi drugi motivacijski mehanizmi. Med najbolj znane, poleg delitve osebnih dohodkov po rezultatih, uvrščamo tudi nagrajevanje in napredovanje. Pri nagrajevanju mislimo predvsem na vse premalo uveljavljene oblike nematerialnega nagrajevanja, pri napredovanju pa mislimo na vertikalne in horizontalne oblike, ki morajo temeljiti na sistemu, z jasno opredeljenimi pogoji. Ne smemo pa pozabiti mnogih spodbud, ki prav tako vplivajo na profesionalni razvoj posameznika:

V proizvodnji matric

— pravilna in pravočasna informiranost kadrov o vseh pomembnih dogajanjih znotraj in izven OZD

— zanimivo delo
— samostojnost pri delu in možnost odločanja

— urejeni medsebojni odnosi, ki prispevajo k delovni disciplini, pridobivanju ugleda, možnosti teamskega in interdisciplinarnega dela.

Žal se v praksi dogaja, da tudi t. i. negativni motivacijski mehanizmi kot so graja, disciplinski ukrepi in prisila, dosejajo pozitivne spodbude.

SPREMLJANJE POSAMEZNIKOVEGA RAZVOJA IN RAZPOREJANJE NA USTREZNA DELA IN NALOGE

Razvoj posameznika lahko načrtujemo, to je usmerjamo le dolgoročno. Pri tem moramo usmerjanje naravnati po različnih dimenzijah razvoja posameznika, med katerimi izstopajo kot najbolj uporabne:

— dvig izobrazbene strukture zaposlenih

— širša družbena razgledanost in aktivnost zaposlenih

— sposobnost organiziranja in vodenja

— sposobnost opravljanja zahtevnih strokovnih in visokospecializiranih del in nalog

— široka usposobljenost, fleksibilnost in s tem možna mobilnost kadrov

— osebnostna izgrajenost (zrelost, čustvena stabilnost, oblikovane moralne vrednote, zdrave aspiracije).

Imenovane dimenzije so osnova za izdelavo sistema horizontalnega in vertikalnega napredovanja. V praksi se tega poslužujemo, vendar nimamo izdelanih kriterijev napredovanja, ki morajo določiti kdaj je posamezna dimenzija dosegla tisto stopnjo, ki zadošča, da posameznik lahko napreduje. Seveda pa izpolnjevanje samo na eni dimenziji ne zadošča, potrebna je kombinacija, ki pa je različna z ozirom na specifičnost zahtev posameznih del in nalog. Ob takšnem pojmovanju dimenzij in kriterijev se približamo instrumentu, s katerim lahko objektivno urejamo vertikalno in horizontalno mobilnost kadrov v OZD. To je t. i. mreža del in nalog ali diagram napredovanja ali karta napredovanja, ki bi nakazala možne prehode od manj zahtevnih do bolj zahtevnih del in nalog (vertikalna mobilnost) ter od ožjih do širših ali drugačnih nalog (horizontalna mobilnost). Vsak prehod v vertikalni ali horizontalni smeri mora biti povezan z izpolnitvijo določenih pogojev, oziroma z že omenjeno kombinacijo razvitosti posameznih dimenzij.

Pogoji ali kriteriji so lahko naslednji:

— dosežena (ali presežena) stopnja strokovnega znanja

— ustrezne delovne izkušnje
— dosežena stopnja sposobnosti organiziranja in vodenja

— dokazana sposobnost izvajanja visokospecializiranih in znanstveno-raziskovalnih del

— priznana družbenopolitična aktivnost

— optimalno izgrajena osebnost

— dokazana delovna uspešnost ali učinkovitost.

Izdelana »mreža« del in nalog omogoča posamezniku vpogled v njegove možnosti razvoja. Prav zaradi kriterijev, ki sicer zahtevajo stalno strokovno in osebno izgrajevanje, pa predstavlja izziv za nenehno samopotrjevanje in s tem pri kvalitetnih kadrih pospešuje zdrave razvojne ambicije ter identifikacijo s cilji OZD.

— — — — —
Tako: poskusili smo vam predstaviti miselno-teoretični model, ki je povzetek spoznanj teorije na tem področju.

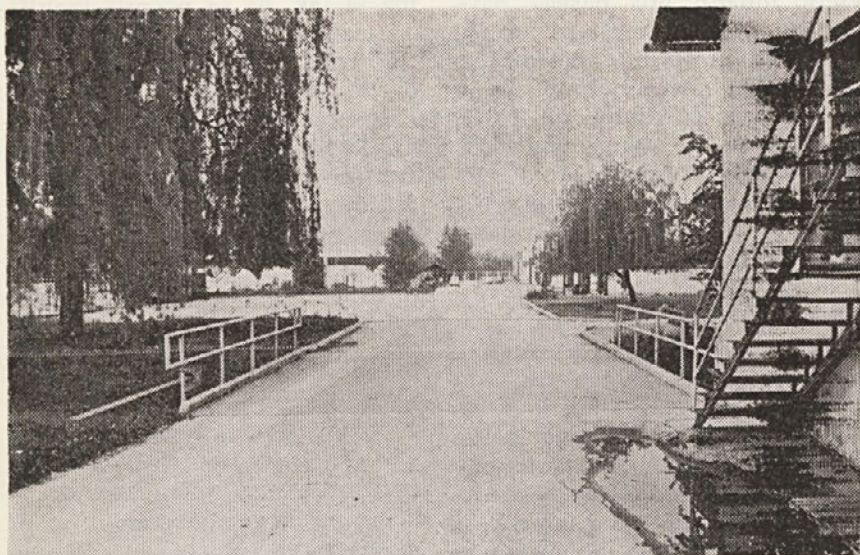
Že Goethe je zapisal:

Siva, dragi prijatelj,
vsa je teorija,
zeleno le zlato je
življenje...

Zato je treba povedati, kako si zamišljamo, da bi ta model uveljavili v praksi.

Kot smo zapisali že v začetku, je AERO med tistimi, kjer se bo ta model preizkušal in dograjeval, kasneje pa prilagodil in uporabil tudi v drugih OZD v Celju.

Načrtovano je, da bi ga uveljavili fazno in v prvi fazi (do konca leta 1984) naj bi se delovne organizacije kadrovske in organizacijsko usposobile za izvedbo tistega dela modela, ki se nanaša na spoznavanje zaposlenih in načrtovanje dolgoročnih potreb. Zdaj pospešeno pripravljamo potrebne metode in tehnike kot npr. standardizirani intervju, vprašalnike o zadovoljstvu in motivaciji, potrebne preizkušnje za ugotavljanje sposobnosti in preučevanje osebnosti, datoteke za razne podatke, karte napredovanja, kar naj bi v drugi polovici leta že aplicirali. Vzporedno se

Od proizvodnje matric k proizvodnji samolepilnih trakov

pripravlja dolgoročni plan razvoja OZD (skladno z zakonom o sistemu družbenega planiranja).

V drugi fazi naj bi OZD nadaljevale z izgradnjo tega modela z vidika usmerjanja in usklajevanja posameznikovega razvoja z opredeljenimi potrebami. Tretja faza pa naj bi prinesla izoblikovan si-

stem napredovanja, nagrajevanja in druge oblike motivacije in ne nazadnje vzpostavljen sistem zagotavljanja kontinuitete dela na najodgovornejših delih in nalogah v širšem družbenem prostoru.

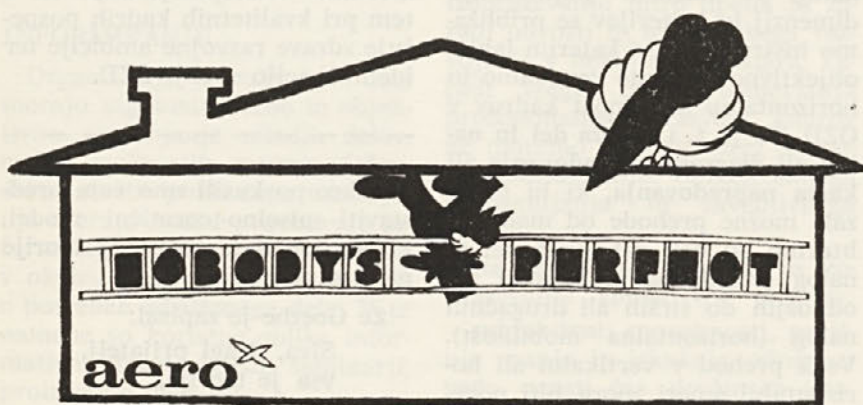
Pristop k tej nalogi bo v marsikaterem delovnem okolju pome-

nil korenito spremembo v izvajanju nalog na področju kadrovske dejavnosti; predstavljal bo prehod od operativnega k razvojnemu načinu delovanja. Pri tem seveda pričakujemo celovito podporo poslovodne, samoupravne in družbenopolitične strukture.

Jožica Cokan, dipl. psih.

NIHČE NI POPOLN — NOBODY'S PERFECT

KRATEK POTOPIS S POTOVANJA NA HANNOVERSKI SEJEM IN NAZAJ

NIHČE NI POPOLN — takšno je bilo geslo na samolepilnih nalepkah, ki jih je Aero delil v svojem sejmskem paviljonu v Hannoveru od 4. do 12. aprila. Da bi nas vesoljni svet lahko razumel, smo svoje mišljenje morali napisati v angleščini. Nalepke so bile natinjene v Aero na uvoženem materialu. Ker sta bili tudi likovna in barvna sestava zelo privlačni, se je naša Nuša pritoževala, da jih obiskovalci, namerni in mimoidoči, kar razgrabijo. Upajmo, da bo tako tudi z ostalimi našimi izdelki, kar pa seveda ne bo več zastoj. Naši predstavniki, ki so bili ves čas v paviljonu, so nam povedali, da je bilo vsak dan kar precej obiskovalcev, ki so se zanimali za naše proizvode. Upam, da bodo iz tega zanimanja dosežena tudi zanimiva naročila, ki jih bomo lahko izpolnili.

Naš paviljon je bil v celoti nekaj posebnega, ker je bil postavljen v glavnem iz navadne-

ga, domačega lesa. Poleg kovine, plastike in stekla je bil les resnično prava osvežitev na sejmu. Gostje kar niso mogli prehvaliti našega okusa in niso mogli verjeti, da smo uporabili pravi les. Marsikdo je hotel potipati, povohati in čisto od blizu pogledati, da bi se prepričal, če je les resnično pravi. Splošni, predvsem zunanji vtis našega paviljona je bil po mojem mnenju tudi zelo zahtevnim okusom zelo prijeten. Malo bolj bi morale biti pritrjene talne plošče, na katerih se je obiskovalec pri hoji morda počutil malce negotovo. Menim pa, da majava tla, po katerih so se gostje premikali, ne bodo omajala njihovih poslovnih odločitev.

Led je torej prebit, saj Aero v Hannoveru še ni razstavljal. Tokrat smo naš nastop previdno pospremili z nalepkami — NOBODY'S PERFECT. Nalepke so bile sprejete s simpatijami, naše blago pa bomo morali izdelovati zelo kakovostno in ga tudi prodajati tako, da bomo lahko naslednje leto na našem pavi-

ljonu zapisali geslo — NIHČE NI POVSEM POPOLN. Na marsikaterem japonskem paviljonu je bilo napisano, da prodajajo blago brez napake, stoodstotne kakovosti. Kakšen bi le bil odziv Japoncev, če bi jim na njihov paviljon nalepili našo lično nalepko? Verjetno bi to zanje pomenilo narodno žalitev in bi lahko izbruhnil celo diplomatski spor.

Aero se lahko predstavi tudi Evropi in svetu. O tem smo se lahko prepričali, ko smo se primerjali z drugimi. Nekatere izdelke bi lahko prikazali še na bolj zanimiv in učinkovit način, nekateri napisi bi morali biti v nemščini in angleščini, itd. Morda bi za večjo učinkovitost potrebovali tudi nekaj več razstavnega prostora ali pa bo treba razpoložljivi prostor bolje izkoristiti. Prvi vtis ob obisku sejma je tak, da se počutiš manjši od makovega zrna, kot pravi Boris. Toda, ko se malo ozreš naokrog, vidiš, da si zrno med zrnji, ena so večja, druga manjša. Mislim, da Aero ni bil najmanjši med temi zrnji in se v tej množici ni izgubil.

Kakšen je obseg sejma? Letos je razstavljal 6400 podjetij in organizacij iz 47 držav. Skupna razstavna površina je znašala 432.000 kvadratnih metrov (dvorane in zunanji prostori). Za nas je bila najbolj zanimiva hala CEBIT — center za pisarniško in informacijsko tehniko. Svoje stare in nove programe je tu razstavljal več kot 1300 podjetij iz 27 držav.

bilten

ŠT. 4

LETNIK II

MAJ 1984

OSNOVNE ORGANIZACIJE ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE DSSS

KULTURNI PROGRAM PRED PRVIM MAJEM

Mladinci v delovni skupnosti skupnih služb so za praznik osvobodilne fronte — 27. april in praznik dela — 1. maj pripravili kratek kulturni program. Po recitaciji se je predstavila ritmična skupina, ki je bila ustanovljena šele pred kratkim.

Ob zaključku je predsednica osnovne organizacije ZSMS, Vesna Kropivšek, vsem čestitala za praznike.

NASTOP NA OTVORITVI RAČUNALNIŠKEGA CENTRA

Kulturna skupina osnovne organizacije ZSMS iz DSSS je na povabilo računalniškega centra sodelovala pri otvoritvi novih prostorov. Pripravili smo prizor iz dela Svetlane Makarovič — Sen zelenjavne noči. Prizor slika družinsko življenje, ki lahko v prenesenem pomenu prikaže delovno organizacijo — vsi si režemo isti kruh, dostikrat se tudi spremo, vendar pa končno ugotavljamo, da nas pravzaprav družijo skupni cilji.

Nihče mi ne more vzeti občutkov, ki jih danes doživljam. Nosila bom štafetno palico! Nestrpno se prestopam z noge na nogo in čakam. Z mano je še več pionirjev, ki se pogovarjajo o tekmah, nogah... Ne, jaz tega ne morem... Štafetno palico, ki jo bom danes držala v roki, bo za svoj rojstni dan dobil tovariš TITO. Toliko ponosa in sreče! Zakaj tega občutka ne morejo z mano deliti tudi moji sošolci? Le kje je avto s štafeto? Tudi letos imajo zamudo! In takrat zagledam kolono vozil: miličniki, spremljevalci, avtomobili in že zagledam nekoga, ki ima v rokah štafetno palico... zdaj, zdaj jo bom držala tudi jaz...

»Le pogumno, deklica, palica je težka!« In že jo držim v desni roki. Stečem. Joj, kako je težka! Bom zmogla do tribune? Pomagam si z levo roko. Sošolci in drugi pa vzklikajo: TITO, TITO! Ne, nihče mi ne more vzeti tega veličastnega trenutka...

Tako je bilo takrat, ko sem prvič nosila štafetno palico za tovariša Tita.

Od takrat do danes se je marsikaj spremenilo. Nisem več nobeljena učenka pri štirinajstih in tudi TITA, ki smo mu s takšnim ponosom prinašali štafetno palico, ni več. Štafeta pa med nami še vedno potuje — zdaj je to štafeta mladosti...

In zdaj sem jo spet nosila. Spet sem stala in čakala kolono vozil. Imeli so zamudo — kot prvič. In spet je prišel trenutek, ko sem držala štafetno palico v roki. Zdaj je lažja, mnogo lažja... morda zato, ker sem zrelejša, močnejša?...

Vse je tako kot takrat pred šestimi leti, pa vendar drugače...

Alenka Toman

2 priloga

GRŠKI PESNIKI TRAGEDIJ

Znani so predvsem trije: Aischilos, Sofokles in Euripides. Napisali so okoli 300 dram, ohranjenih pa je 32.

1. AISHILOS (ok. 525—455) je živel v času perzijskih vojn, udeležil se je bitke na Maratonu. Napisal je okoli 90 tragedij, od katerih se jih je ohranilo le sedem. Med njimi je zelo znana trilogija ORESTEJA. Snov je zajemal iz mitologije in bogovi so pri njem pravični.

ORESTEJA

Agamemnon je že dalj časa v trojanski vojni. Medtem ga doma žena Klitaimnestra vara s sorodnikom Egistom. Ko se Agamemnon vrne, ga žena in ljubimec zahrbtno ubijeta. (Tako se žena maščuje možu za hčerkino žrtvovanje). Za ta zločin je vedela le hči Elektra, ki je to povedala bratu Orestu, ko se je vrnil iz tujine. Elektra pripravi brata, da ubije mater in ljubimca. Po tem dejanju se Orestu omrači um. Atenski sodniki ga oprostijo, duševno zdravje pa najde šele v svetišču boginje Artemide v divji deželi Tavrov, kjer je bila svečenica Ifigenija — Orestova žrtvovana sestra. Oče jo je moral žrtvovati bogovom pred odhodom na vojno, bog vojne Apolon pa ni sprejel krvave žrtve in jo je poslal za svečenico v Tavrdo.

Zelo znana je tudi tragedija UKLENJENI PROMETEJ.

2. SOFOKLES (94—406) je napisal okoli 120 tragedij, od katerih je sedem ohranjenih. Snov dram je mitološka, v bogove še veruje, toda ti ravnajo s človekom svojevoljno in niso pravični. Najpomembnejši tragediji sta KRALJ OJDIP IN ANTIGONA. KRALJ OJDIP

Oidipus je bil sin tebanskega kralja Laja in kraljice Jokaste. Še pred njegovim rojstvom je bilo staršem prerokovano, da bo ubil očeta, zato sta ga izročila pastirju, da bi ga odnesel v gorovje Kitairon in ga prepustil zverem. Pastirju se je dete zasmililo in ga je dal pastirju ko-

rintskega kralja, ki ga je odnesel na kraljevi dvor.

Ker kraljevski par ni imel otrok, je dete posvojil in vzgojil kot kraljeviča. Ko je odrasel, mu je nekdo vrgel v obraz žaljivko, da je nezakonski otrok in ne kraljev sin. Oidipus je odšel v svet, da bi izvedel resnico o svojem poreklu. Preročišče v Delfih mu je napovedalo, da bo ubil očeta in se poročil z materjo. Oidipus se ni hotel vrniti v Korint, da bi se izognil tej strašni prerokbi. Na nekem križišču je v hitri jezi ubil starca (v resnici očeta). Prišel je v Tebe, premagal pošast Sfingo, nato pa se je poročil s kraljico (materjo).

V zakonu je preživel nekaj srečnih let, imel dva sinova in dve hčeri. Potem pa je v Tebah začela razsajati kuga. Vzrok je bil morilec bivšega kralja. Oidipus je začel raziskovati, odkril je svoje poreklo in se iz sramu oslepil, žena — mati pa se je obesila. Oidipus ni bil sam kriv za to strašno usodo, moral se je pokoriti zaradi krivde prednikov, ki so jih prekleli bogovi.

ANTIGONA

Antigona je Oidipova hči, tragedija pa prikazuje, kako se nadaljuje prekletstvo tudi nad Oidipovimi otroki. Ko sta Oidipova sinova dorasla, sta se sprla za nasledstvo.

Prišlo je do bratomorne vojne, v boju sta drug drugega ubila. Vlado je prevzel stric Kreon in ukazal, da je treba prvega sina Eteokla z vsemi častmi pokopati, drugega brata Polinejka pa kot izdajalca prepustiti zverem in pticam. Temu se je uprla sestra Antigona, češ da so božji zakoni nad človeškimi ukazi. (Grki so verovali, da je posmrtnost ljudi odvisna od častnega pogreba). Antigona je brata pokopala, zato jo je stric obsodil na smrt.

Živo so zazidali v grob. Njen zaročenec, Kreontov sin Haimon, se je usmrtil sam, obupana pa se je obesila tudi njegova mati.

3. EURIPIDES (485—407) je bil Sofoklov sodobnik. Napisal

je okoli 90 tragedij, ohranjenih je osemnajst. Snov je jemal iz manj znanih mitov, v bogove ni več verjel, obsojal je socialne razlike in zapostavljenost žensk, zato pri sodobnikih ni bil priljubljen.

MEDEJA

To je njegova najpomembnejša tragedija z motivom matere

PESMI

Tudi jok je pesem,
ki jo je sposoben zapeti vsak,
če srce ti žalost zalije
iz jas privre čudovita pesem —
bolečine!!!

*

Pojdi po mehki preprogi
dišeče trave,
zajemi vase opojni vonj
prebujajočega poletja.
Svoj nemir zaziblji
v pesmi ptic
in vetra v vejah,
ki z listjem šelesti.
Iskanja se izgube
v modri svobodi
umitega neba ...
samo svetloba
in življenje,
dvoje svetov v eni duši,
pretesni,
da bi lahko molčala.

*

Človek mora znati biti sam,
kajti šele takrat spozna stvari,
ki jih drugače nikoli ne bi odkril.

Prav tako, kot letni časi
se življenje nam vrti.
Prvih dvajset let počasi,
se v pomladi nam zvrsti,
drugih dvajset let življenja,
se v poletje spremeni,
tretjih dvajset se začinja,
ko jesen nas doleti,
a četrth dvajset zime
se naseli nam v kosti.
Pa živimo od spomina
na čarobne mlade dni,
na čarobne dni mladosti,
ko bila je še pomlad,
polna smeha in radosti,
polna upov, polna nad!

Valerija

detomorke. Medeja je bila hči kolhidskega kralja, ki je varoval zlato runo. Ponj je prišel tesalski kraljevič Jazon. Runo je dobil s pomočjo Medeje, ki je znala čarati. Nato je zbežala z njim in mu postala žena. Vračali so se po Donavi in Savi, čez ljubljansko barje do Vrhnike, od tam pa so barko prepeljali na valjih do

Gledam skozi okno v temno
noč. Noči me spominjajo nate.
Na tvoje lase, črne kot oglje,
zvezde na tvoje bleščeče oči,
sneg na tvoje bele zobe.

Andrej! Ne. Nočem se te spominjati.

Spomin nate je tako boleč. Želim le pozabiti, pozabiti!

Ozrem se po sobi. Pred očmi mi zaplešejo trenutki iz preteklosti. Vsaka stvar me spominja nate.

Preteklost. Takrat sem bila tako srečna in prepričana, da te nikoli ne bom izgubila. Verjela sem ti.

HITIM LE NAPREJ ...

*Hitim v svobodo, katero so naši
očetje zgradili,
v svobodo,
ki zanjo so naši očetje se bili.*

*Veter, zakaj naprej ne pustiš me,
zakaj,
zakaj vedno znova in znova
solziš me.*

*Jaz hočem v svobodo, poglej,
zato vedno znova hitim le*

naprej.

*Veter, zakaj pred menoj se ne
skriješ,*

*zakaj,
zakaj vedno znova v lice me*

biješ.

*Jaz hočem v svobodo, poglej,
zato vedno znova hitim le*

naprej.

*Hitim v svobodo, katero so naši
očetje zgradili,*

*v svobodo
ki zanjo so naši očetje se bili.*

Ivica

Jadrana in se vračali po morju.

Kmalu pa se je Jazon Medeje naveličal, jo zavrzel in se znova poročil.

Medeja je v slepi maščevalnosti in obupu umorila svoja otroka in se vrnila v domovino.

(Nadaljevanje prihodnjič)

—AK

Pa si odšel. Da. Zdi se mi kot, da to sploh ni res. Le zakaj si odšel?

Nihče mi ni tega hotel povedati. Ne ti, ne kdo drug. Enostavno, odšel si.

Zate je to tako enostavno.

Zakaj so lepi trenutki tako kratki?

Odgovora na to ne najdem.

Še vedno zrem skozi okno v noč.

V življenju, dragi Andrej, ti želim veliko sreče.

Po licu pa mi polzijo solze.

VS

Prišel si.

*Srebrn val med samimi belimi
razpenjenimi valovi*

tvoja sem

potopil si se vame

groba siva skala,

obala, morje, zvezde

tvoja sem

rekel si »moja mala«

tvoja sem

ti nisi bil nikdar moj

ti pripadaš drugi

*jaz pa sem tvoja — vedno bom
tvoja*

siva skala — ljubim te

svetla zvezda — ljubim te

srebrni val — ljubim te

tvoja sem

ti pa ne boš nikdar moj

solza zakaj me izdajaš!?!?

ALJA

priloga 3

UMIRJANJE

Zbudila sem se v mrzlem jannarskem dnevu in klecajočih nog odšla v kopalnico. Misli sem si zbistrila s hladno prho.

Pogledala sem skozi okno. Sneg je naletaval v gostih kosmih. Narava je bila kot prekrita s puhom. Zmrazilo me je. Stopila sem k peči ter nanjo položila roko. Toplota. Potrebovala sem jo. Človeške nisem imela več. Spet se je odprla stara rana.

Spomin na ponesrečeno ljubezen je bil še preveč svež. Potem pa sem si rekla: »Punca zdaj je pa dovolj. Kar je bilo je bilo. Pozabi. Mlada si. Premlada za to. Živi za bodočnost, ne za preteklost. Pojdi kam. Zabavaj se. Morda drsati, smučati... Da, smučati! Hej, kakšna ideja, sem si mislila sama pri sebi. Že dve leti nisem smučala. Ker si ti trdil, da to ni za dekleta. Pa čeprav si sam mnogokrat odšel na smučanje. Trdil si, da so za dekleta pletilke, krpa, metla, pa kuhalnica. Ne. Danes vem, da nisi imel prav. Želim si, da te ne bi nikoli poznala.

Stekla sem v sobo, v nahrbtnik zmetala rokavice, šal, kapo ter od nekod zbrskala še vso o-

stalo smučarsko kramo. Hej, strmine. Prihajam! Odhitela sem na dvorišče ter že spotoma iskala avtomobilske ključe.

Kam? Na Roglo, v Kranjsko goro, morda na Golte. Da, Golte, to bo najboljše. Popadla me je neizmerna želja po smučanju. Po drvenju v neznano. Oh, strmine, prečudovite ste. Kako rada sem včasih smučala. Toda ljubezen je zares slepa. Koliko rečem sem se takrat odpovedala zaradi tebe. Tudi smučanju.

Potrebovala sem dve leti, da sem spoznala kakšen si. Da si pravzaprav sebičnež. Že takrat sem slutila, da je najino srečanje obsojeno na hiter konec. In konec je zdaj tu — po dveh letih.

Iz premišljanja me je zdrnil smerokaz Žekovec. Hura, smučine — prihajam. Le še deset minut vožnje in na cilju bom. Upam, da bom imela srečo z nihalko. Sama sebi se čudim, kako sem kar naenkrat razpoložena. Nasmehnuti se moram, kako malo je potrebno, da je človek srečen! »Trapa! Pa si za to spoznanje rabila kar dve leti.«

Dve leti odrekanj, popuščanj in ne nazadnje preprirov. Uh, kako lepo je spet biti sam, svoboden.

Končno prispem na cilj. Le še vzpon z nihalko in na vrhu bom.

Presenečena sem, ker ni prevelike vrste. Končno se z vso kramo prerinem v nihalko. Kmalu nato krenemo. Vreme je zares prečudovito — kot naročeno. Komaj za trenutek odložim nahrbtnik ter smučiči, že se mi zdi, da smo na vrhu in moramo izstopiti.

Najprej odhitim v hotel, kjer si kupim karto. In spet me objame veselje, ko pomislim, kako prijeten dan je pred mano.

Če samo pomislim na dolino. Zdi se mi, kot da so vse skrbi in tegobe ostale tam doli. Že ob misli, da bom že čez trenutek stala na deskah in drvela v neznano, sem srečna. Naužila se bom svežega zraka ter sonca. Sprostila misli in telo. Skratka, obeta se mi čudovit dan. Najvažnejše pa je to, da ne bom mislila na preteklost.

Dan se že nagiba v pozno popoldne. Skoraj se že mračí. Le redki smučarji, verjetno tisti najvztrajnejši, se vračamo v dolino. Skozi okno nihalko opazujem pokrajino okoli sebe. Počutim se malce utrujeno. Toda ta utrujenost je prijetna. Zdaj nisem več potrta. Nasprotno, počutim se kot prerोजना.

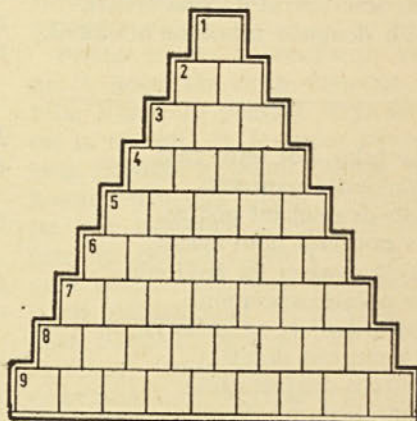
Kdo neki je že rekel, da je življenje tako lepo, kot si ga narediš sam.

Spoznala sem, da sem zmagovalka jaz.

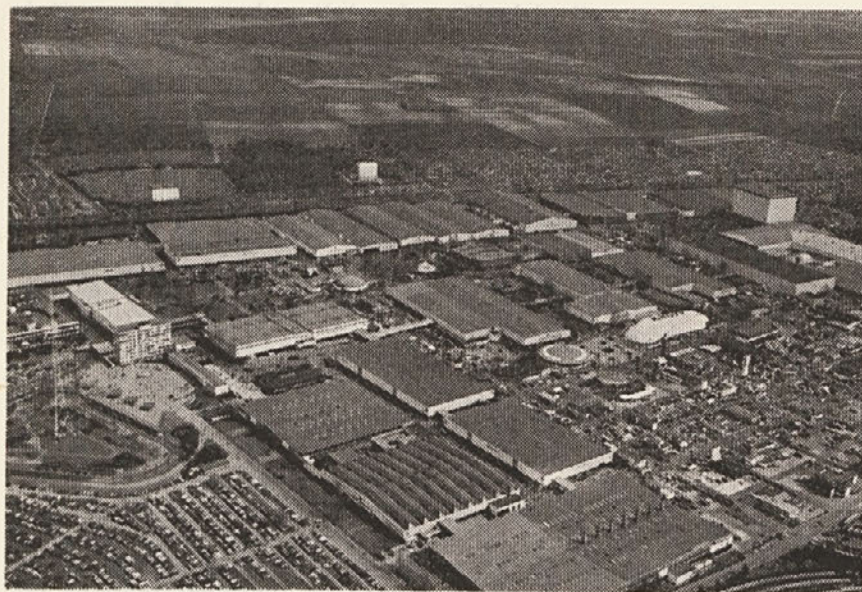

— Jaz sem izumil »novo« zdravilo, ti pa razmisli o nalepki...

ZA KRATEK ČAS

1. avtomobilska oznaka Belgije, 2. medmet (malomarna zavrnitev), 3. nočni lokal, 4. močvirski svet, 5. kapitan (žargonsko), 6. surovež, divjak, 7. lov s psi, 8. velika roparska morska riba, 9. pesem beneških čolnarjev.

Razstavišni prostor v Hannoveru

Ob velikem številu razstavljalcev je bilo tudi mnogo obiskovalcev in to vsak dan sejma. Na primer v soboto, 7. aprila je sejem obiskalo več kot 100.000 ljudi, ki so se pripeljali v več kot 50.000 avtomobilih, avtobusih... Na cestah, ki vodijo v Hannover, je bila izredna gneča. Z našim avtobusom smo se znašli v koloni, dolgi več kot

15 kilometrov. Kolona se je pomikala po polžje zaradi manjše prometne nesreče. Namesto v dobri uri smo do sejmišča prispeli šele v dveh urah in pol. Spoznal sem, zakaj poslovneži za prevoz pogosto izberejo helikopter. Helikopterski prevozi, posebej za hannoverski sejem, so bili organizirani s področja, ki meri v polmeru vsaj 150 kilo-

metrov. Helikopterji so pristajali in vzletali s prostora tik pred vhodom na sejem. Pot enako naši, so opravili v 30 minutah. Čas je zlato!

V zapisu sem že omenil, da se je Aero na sejmu lepo predstavil, hkrati pa moram tudi zapisati, da smo v dopolnjevanju našega asortimana in pri razvoju novih programov izredno zaostali. Ponudba tujih, Aero podobnih firm, je precej bolj bogata in prilagojena današnjim tehničnim dosežkom. Ne morem si predstavljati, kako bomo ta zaostanek zmanjšali. Za ponazoritev, kako globoki so prepadi med posameznimi področji sveta, pa tale dogodek: Slučajno smo si ogledali tudi paviljon, v katerem so razstavljali obdelovalne stroje. Pri nekem razstavljalcu sem mimogrede slišal potnika iz arabske dežele (mogoče je bil Indijec), kako sprašuje demonstratorja, kako in za kaj se uporablja ročni brusilni strojček? Vemo pa, da Indijci pošiljajo v vesolje satelite in astronave. Kakšna nasprotja! Kakšne razlike!

(Nadaljevanje prihodnjič)

Marjan Furlan

STALNO VPRAŠANJE – ENERGIJA (nadaljevanje)

STALNO VPRAŠANJE – ENERGIJA

TEKOČA GORIVA

Naravna tekoča goriva pridobivamo iz surove nafte po posebnih postopkih. Rafinerije so razvile različne postopke za pridobivanje večje količine tega ali onega goriva, glede na ceno in potrebe.

Prav tako pridobivamo tekoča goriva še iz rjavega in črnega premoga, zemeljskega plina ter oljnatih skrilavcev. Goriva delimo na težka in lahka. Lahka goriva se uporabljajo predvsem v prometu, gospodinjstvu in kemiji, težka pa v petrokemiji in industriji. Težka goriva so poleg asfalta poslednja frakcija v rafinaciji surove nafte.

Da bi pridobili iz surove nafte čim več lahkih in plemenitejših

goriv, ne zadošča le frakcionirana destilacija, temveč le kot predhodna stopnja. Nadaljnji postopki predelave so še krekiranje, polimerizacija, izomerizacija in hidriranje. Poznamo še sintetična goriva kot so etanol, etin, sintetični bencin itd.

Pregled tekočih goriv

Gorivo	Gostota kg/dm ³	Kurilnost KJ/kg
bencin	0,72	42700
plinsko olje	0,875	41900
kurilno olje	0,940	41200
naftalen	0,977	38850
benzen	0,884	40270
etanol	0,794	26750

Poraba tekočih goriv

Veliki porabniki surove nafte so petrokemični obrati (pridobivanje vinilov itd.). Drugi največji porabniki so pa termoelektrarne in industrija. Tu se predelana nafta kot težka kurilna olja uporablja za ogrevanje parnih kotlov. Termoelektrarne in industrijske kotlarne imajo večje rezervoarje ob svojih objektih, kjer skladiščijo ta goriva. Poraba za en tak objekt se giblje od nekaj sto pa do več stotisoč ton letno, odvisno od velikosti.

Za pravilno izgorevanje je potrebno pri težjih gorivih vgraditi ogrevanje goriva, da se doseže ustrezna kapljivost (viskoznost). Pravilna temperatura goriva in razprševanje omogočata tudi ustrezno mešanje z zrakom. Le pravilna medsebojna razmerja goriva in zraka omogočata iz-

gorevanje s čim boljšim izkoristkom.

Tudi transport težkih goriv ni mogoč (pretakanje), če gorivo ni ustrezno segreto. Železniške cisterne za prevoz takih goriv so v ta namen opremljene s parnimi grelniki in običajno tudi izolirane. Za lahka goriva to ni potrebno.

Ogrevanje cistern s težkimi gorivi je lahko parno, toplovod-

no, za manjše pa tudi električno. Tudi vsi dovodi do mesta uporabe morajo imeti spremljajoče ogrevanje, sicer bi v času mirovanja nastali v cevovodih zamaški (strdk) in bi bilo nadaljnje obratovanje moteno.

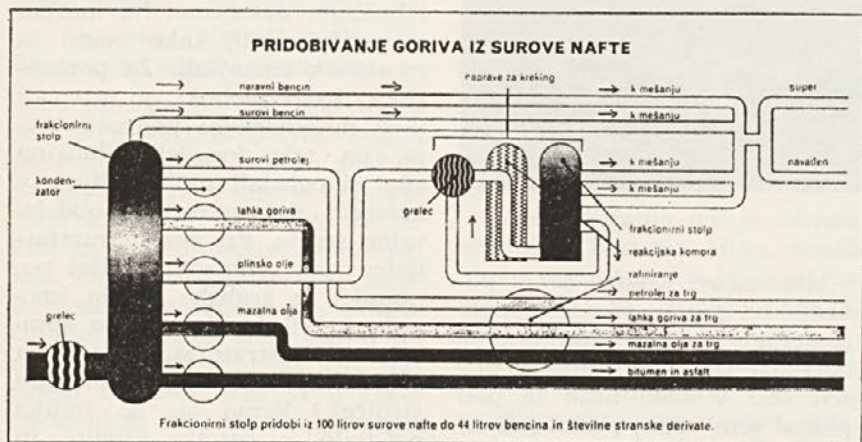
Rezervoarji za težka goriva so lahko na površini ali pod zemljo. Običajno so iz jeklene pločevine, valjaste oblike ležeči ali pokončni. Pokončni lahko imajo

plavajoči pokrov, ki zmanjšuje nevarnost eksplozije same posode. (Nad tekočino ni eksplozivnih plinov.) Vsi rezervoarji za tekoča goriva morajo biti grajeni eksplozijsko in požarno varni. Posebno varni morajo biti tudi glede iztekanja goriva v zemljo zaradi zastrupljanja in onesnaževanja podtalnih in površinskih voda. Zato so običajno vgrajeni v lovilne sklede, ki sprejmejo celotno količino goriva ob morebitni okvari same posode ali armatur.

Zaradi naftne krize, oziroma njene visoke cene, je mnogo manjših obratov že prešlo na uporabo drugih vrst goriv. Za prehod na trdna goriva in odpadke je potrebno opraviti obsežne predelave obstoječih naprav ali pa jih zamenjati z novimi. Kamor je že prispel zemeljski plin, je predelava enostavnejša, saj je prinesel mnoge rešitve predvsem na področju Slovenije.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Stane Fabjančič

Pridobivanje goriva iz surove nafte (shema)

IZ KLUBA OZN AERO

PALESTINSKO OSVOBODILNO GIBANJE

Predavanje o tej temi je Klub OZN v naši delovni organizaciji pripravil sredi letošnjega marca. Predaval je Jodeh Mohamed, ki se je leta 1951 rodil v Gazi, kjer je živel do leta 1968. Trenutno živi v Sloveniji, zaposlen pa je v Razvojnem centru v Celju kot svetovalec za Bližnji Vzhod.

Predavanje je obsegalo obdobja od prve svetovne vojne in začetkov židovskega vprašanja, druge svetovne vojne in ustanovitve izraelske države, povojnega obdobja in ustanovitve palestinske ljudske organizacije — PLO, vse do današnjih dni, ko je predavatelj predstavil najnovejša vprašanja in položaj palestinskega gibanja. Za objavo smo pripravili najpomembnejše misli in zgodovinski opis najpomembnejših dogod-

kov palestinskega osvobodilnega boja.

— Cionizem je politično gibanje, ustanovljeno leta 1897, pod vodstvom Theodora Herzela, ki se je boril za ustanovitev židovske države v Palestini, pri čemer je zanikal obstoj arabskega naroda v Palestini in njegove pravice do domovine, samostojnosti in samoodločanja.

— Cionizem ima svoje zaveznike v imperialističnih silah. Takrat je bila najpomembnejša Velika Britanija, ki je dobila odobritev Zveze narodov za mandat nad Palestino. Omogočila je ustanovitev židovske države, to pa se je zgodilo z Deklaracijo iz leta 1917, ki jo je angleški državni sekretar za zunanje zadeve Arthur J. Balfour poslal enemu takrat največjih židovskih kapitalistov — lordu Edmondu de Rotschildu. Deklaracija je bila sestavljena brez

vednosti in soglasja Palestinecev. Za primer zapišimo odlomek besedila: »Angleška vlada simpatizira z ustanovitvijo nacionalne domovine Židov v Palestini in bo pri tem po svojih močeh tudi pomagala. Jasno in razumljivo je, da to ne gre na škodo civilnih in verskih pravic nežidovskih narodnosti v Palestini.«

— Leta 1881, to je pred židovsko imigracijo v Palestino, je na tem področju živel pol milijona Arabcev — muslimanov, kristjanov in Židov (le-teh je bilo približno 20.000) v miru in verski strpnosti.

— Arabski narod v Palestini se je boril proti židovskemu priseljevanju in britanski okupaciji, saj se je zavedal, da gre to na račun njegovih narodnostnih pravic. V času britanskega mandata je padlo 50.000 borcev. Vstaje so se vrstile v letih 1920, 1921, 1923, 1936—1939, 1947—1949.

— Cionistična organizacija se je razvijala kot država v državi, imela je popolno podporo Velike Britanije, vzporedno pa tudi židovskega kapitala in večine neži-dovskega kapitalističnega sveta. Organizirala je vojne teroristične organizacije Stern, Irgun, Haganah, iz katerih je kasneje nastala izraelska armada. Te organizacije so napadale arabske vasi in prebivalce, jih terorizirale in izganjale iz lastnih domov.

— 29. novembra 1947 je OZN izdala Resolucijo o razdelitvi Palestine, po kateri je Židom pripadlo 56,47 odstotkov ozemlja, Arabcem 42,88 odstotkov, Jeruzalem (0,65 odstotkov) pa ostaja mednarodna cona. Palestinski narod te resolucije ni sprejel, kakor tudi ne vseh kasnejših, ki so vključevale delitev Palestine.

— 15. maja 1948 se je iztekel angleški mandat nad Palestino. Cionisti so v naslednjih mesecih premagali vojsko sosednjih arabskih režimov, ki je po angleškem odhodu vdrla na področje Palestine. Cionisti so proglasili državo Izrael, pri čemer so okupirali 80 odstotkov ozemlja. Milijon Palestincev je bilo izgnanih v begunska taborišča v sosednjih državah. Čeprav je živel v zelo težkih življenjskih razmerah, je palestinski narod ostal zvest svoji domovini in uspel organizirati narodnoosvobodilni boj.

— 1. januarja 1965 je Al-Fatah s svojo vojsko (Al-Asifa) pričel z borbo proti okupatorju — Izraelu.

— Izrael je s pomočjo imperi-alističnih sil še naprej vodil vojno proti arabskim deželam.

— 5. junija 1967 je sledila izraelska agresija na Jordanijo, Sirijo in Egipt. Izrael je okupiral preostali del Palestine (Cis-Jordanijo in Gazo), pri čemer je izgnal še 500.000 Palestincev, okupiral pa je še Sinaj in Golansko višavje.

— Bližnjevzhodno krizo so poskušali reševati po mirni poti. Varnosti svet OZN je 2. novembra 1967 izdal Resolucijo 242, ki je predvidevala:

- umik Izraela iz okupiranih področij
- vzpostavitev mirnih mej
- prekinitev vojnega stanja na tem področju
- rešitev vprašanja palestinskih beguncev.

— Palestinski narod te resolucije ne priznava, ker:

- ne spoštuje njegove zgodovinske pravice do domovine
- priznava državo Izrael
- ocenjuje problem Palestincev kot vprašanje beguncev in ne kot problem naroda, ki ima pravico do samostojnosti in samoodločanja.

— Al-Fatahu so se v borbi proti Izraelu pridružile še druge palestinske borbene organizacije, ki delujejo v okviru palestinske osvobodilne organizacije — PLO.

— Baze palestinskih fedajinov prekrivajo ves arabski del Bližnjega Vzhoda in vso mejo s sovražnim Izraelom. Največ jih je bilo v Jordaniji, saj ima ta drža-

va najdaljšo mejo z Izraelom (več kot 650 kilometrov) in kjer Palestinci predstavljajo 70 odstotkov celotnega prebivalstva. Reakcionarni jordanski režim je v tem položaju videl nevarnost za svoj obstoj, zato je izzival spore s palestinskimi borci (s pomočjo CIA), ki so se najbolj razplamteli v pokolu leta 1970. Leta 1971 so Palestinci izgubili legalne baze v Jordaniji, kar pa ni oviralo nadaljevanje borbe na jugu Libanona, na sirski meji in v samem Izraelu.

— 6. oktobra 1973 se je na Bližnjem Vzhodu pričela nova vojna kot rezultat neuspehov pri iskanju mirnih rešitev spora. Arabci so v tej vojni imeli precej več uspeha, kar pričajo tudi njihove vojaške zmage.

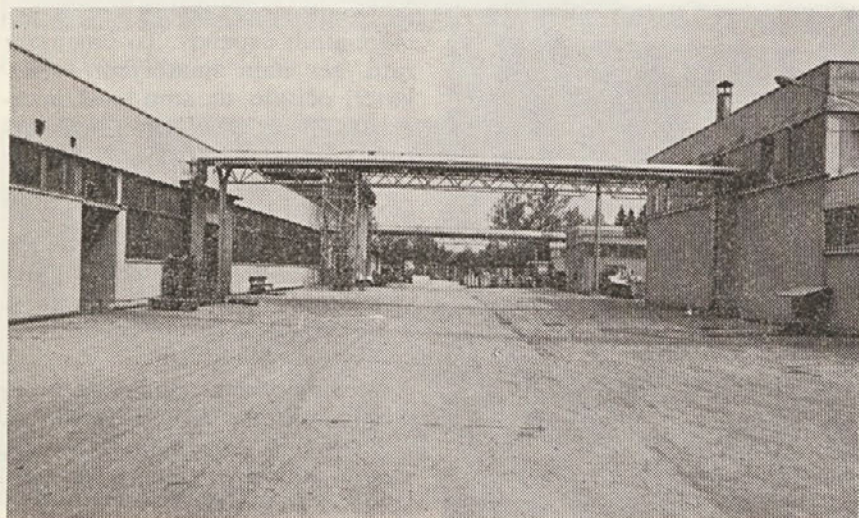
— PLO dobiva vse večjo podporo in priznanje kot edini legitimni predstavnik palestinskega naroda s strani Arabcev, kakor tudi neuvrčenih in socialističnih dežel.

PLO je dobila največje priznanje na 29. zasedanju Generalne skupščine OZN novembra 1974, ko so palestinskemu narodu priznali pravico do vrnitve v domovino in pravico do samoopredelitve, PLO je dobila tudi mesto opazovalca v vseh organizacijah OZN. Na 30. zasedanju, oktobra 1975, je ves svet obsodil cionizem in ga označil kot obliko rasizma.

— Jaser Arafat — vodja PLO je 13. novembra 1974, v govoru na zasedanju OZN, med drugim dejal: »Naša revolucija torej ni osnovana na rasnih ali verskih temeljih, ni usmerjena proti Židom, ampak proti cionističnemu rasizmu in agresiji. V tem smislu je naša revolucija tudi zaradi Židov. Mi se borimo, da bi Židje, kristjani in muslimani živeli v enakosti, z istimi pravicami in dolžnostmi, brez verske ali rasi-stične mržnje.«

Boj palestinskega ljudstva proti Izraelu se nadaljuje še danes. Tudi težke izgube v Libanonu in kasnejši izgon iz Bejruta niso zatrlje želje naroda po svobodnem življenju v svoji domovini.

Pripravil: Borut Mašat

Pot k obratu za proizvodnjo selotejpa (levo)

SKUPNI KONCERT MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA AERO CELJE IN MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA LIBELA CELJE

Oba zbora se bosta poslušalcem predstavila na koncertu, ki bo 7. junija 1984, ob 19.30, v dvorani Narodnega doma v Celju.

Zbora se bosta predstavila z lastnim programom in skupnim zaključkom koncerta. Repertoar obeh zborov obsega zborovske skladbe klasikov in sodobnih

avtorjev tovrstne glasbe ter seveda ljudske pesmi.

Koncert je letos posvečen peti obletnici delovanja Mešanega pevskega zbora Aero in deveti obletnici delovanja Moškega zbora Libela.

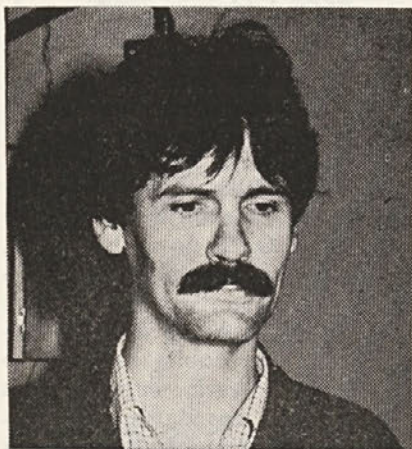
Celjskemu občinstvu se bosta tokrat prvič predstavila zbora iz

delovnih organizacij, zato bo koncert verjetno zanimiv tudi za tiste, ki sicer ne obiskujejo takšnih prireditev — sodelavke in sodelavce pevcev, ki prepevajo v obeh zborih.

Več o koncertu v prihodnji številki naših glasil.

-DR

PREDSTAVLJAMO NAŠE LIKOVNE AMATERJE

Tokrat predstavljamo MARKA RAMŠAKA, ročnega stavca v oddelku stavnice v tozdu Grafika. V Aero je zaposlen deset let. Moralni smo ga precej časa nagovarjati, da bi nam povedal nekaj več o svojem delu na likovnem področju.

Kdaj si se začel ukvarjati s slikanjem in v katerih likovnih tehnikah slikaš?

Slikati sem pričel pred približno osmimi leti. Začel sem v akrilni tehniki, ki se je takrat pri nas šele pojavila. Slike sem predstavil na razstavah in ljubitelji likovne dejavnosti vedo, da gre za zelo natančen (surrealističen) način slikanja z akrilnimi barvami. Osrednji lik mojih slik je običajno človek, postavljen v neko fantastično okolje.

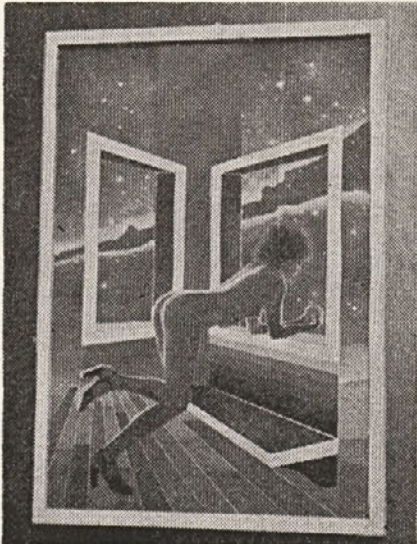
Preizkusil sem se tudi v drugih likovnih tehnikah kot so: oljne slike, slikane z lopatico, tempera in akvarel. Čeprav sem v teh delih dosegel zadovoljive rezultate sem se odločil, da bom v prihodnje slikal večji del v akrilni tehniki.

Kolikokrat si svoja dela razstavljal?

Doslej sem razstavljal na šestih skupinskih razstavah skupine likovnih amaterjev — delavcev DO Aero in eni skupinski razstavi Društva likovnih amaterjev Celje. Samostojno sem razstavljal le dvakrat, prav tako v Aero.

In kakšni so tvoji načrti na tem področju?

Posebnih načrtov nimam. Slikal bom še naprej, kolikor mi bo

dopuščal čas, vendar — to je le eden od mojih hobijev, saj se poleg slikanja ukvarjam tudi s športom. Slikanje mi pomeni neko notranjo izpolnitev in me zelo veseli, vendar ne pričakujem na tem področju kakšnih večjih komercialnih uspehov. To omenjam zato, ker nam amaterjem — nekateri očitajo, da smo se skomercializirali in da težimo h kvantiteti, ne pa kvaliteti. Sam sem bom podrobneje ukvarjal z znanstveno-fantastičnimi motivi v akrilu. Vendar — glede na to, da mi poleg službe in družinskih obveznosti ostaja bolj malo časa, verjetno ne bom uspel naslikati večjega števila slik.

Našemu sodelavcu želimo predvsem mnogo zadovoljstva in uspehov na likovnem področju, seveda pa tudi pri delu in v zasebnem življenju.

-DR

SREČANJE Z ZLATO SELEKCIJO

V okviru stalne akcije — Pomagajmo Zvezi paraplegikov Slovenije — se je moštvo malega nogometa Aero, okrepljeno z vodilnimi in vodstvenimi delavci naše delovne organizacije, pomerilo z Zlato selekcijo Nedeljskega dnevnika, 13. aprila v dvorani Golovec.

Po dobri in zanimivi igri so zmagali naši nogometaši z rezultatom 7 : 5.

V humano akcijo se je vključila tudi Konferenca osnovnih organizacij sindikata Aero, ki je Zvezi paraplegikov namenila 50.000 dinarjev pomoči.

Moštvo Zlate selekcije — manjkata Miro Cerar (ki se je ogreval) in sodnik Zvone Zanoškar

Moštvo Aera v najmočnejši postavi

Sodniška miza

Eden od sedmih zadetkov naših nagometašev

Na igrišču je bilo živahno...

... pa tudi med gledalci

REKREACIJSKE MOŽNOSTI NA TRGU V. KONGRESA

V nekdanjih prostorih tozda Grafika na Trgu V. kongresa sta z manjšimi preureditvami nastala dva prostora, namenjena rekreaciji.

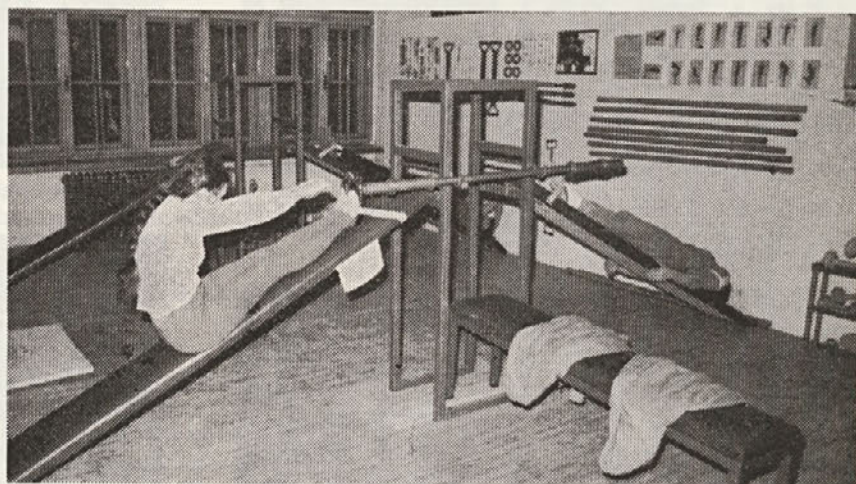
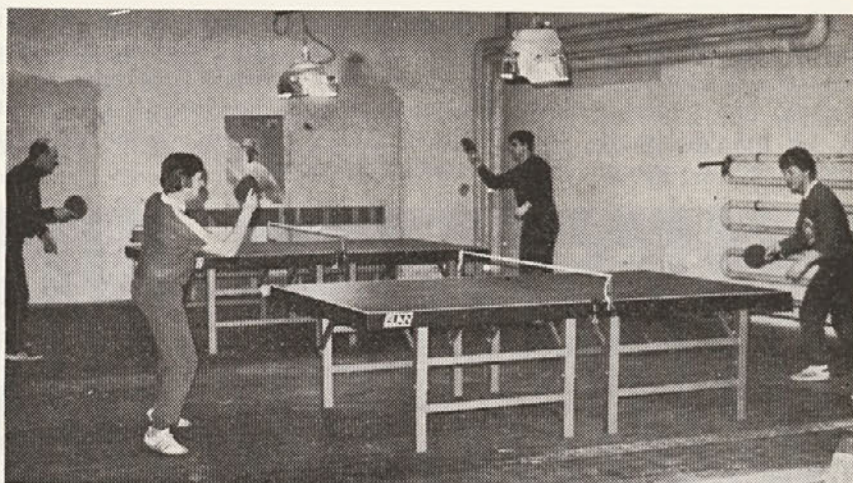
V prvem prostoru je omogočeno igranje namiznega tenisa. V njem vadijo tudi člani naše namiznoteniške sekcije, ki pričakujejo večjo udeležbo sodelavcev, ki se ukvarjajo s to športno panogo.

Drugi prostor je namenjen vadbi z utežmi za zdravo in vitko telo, kot so povedali organizatorji tovrstne rekreacije. Na voljo so razni rekviziti: ročke, klopi za trebušne mišice, gumi-jasti pasovi, palice za segrevanje, železne palice z obtežitvijo, vzmeti za raztegovanje, trim kolo itd.

Vsak delavec si pri tej rekreaciji lahko razgiba in ojača vse dele telesa posebej. Po vsaki vadbi je na voljo tudi kopalnica.

Trenutno je v novo sekcijo vključenih že več kot sto naših sodelavk in sodelavcev, kar kaže, da je vzbudila precej zanimanja.

—tš—

IZLET V »NEZNANO«

Tisti, ki so mislili, da vedo, kam tokrat gremo, so se spet zmotili. Naš vsakoletni izlet — hoja v sredogorje — ostaja privlačen in zanimiv. Morda je prav »firbec« — kaj se skriva za neznanim — tisti, ki vedno zagotavlja lepo število udeležencev. Namen društva ni, da bi nekaj skrivalo, naš cilj je v številni in raznoliki skupini ljubiteljev planinstva.

Pred Grafiko se nas je zbralo veliko in ko so se nam pridružili še v Šempetru, nas je bilo petinštirideset. Lepo, še posebej

naš aero 90

zato, ker je bilo tudi nekaj mladih. Peljali smo se že mimo Trojan in ugibanja udeležencev so bila vse bolj nejasna.

Kam? Z glavne ceste smo zavili levo in po nekaj kilometrih smo bili v vasi Moravče. Dobro, da smo udeležence že prej obvestili o možnosti nakupa pletenin po tovarniški in nižani ceni. V prodajalni je nastala »gužva«. Vsak je hotel nekaj kupiti. Medtem, ko smo pomerjali puloverje in drugo, so nekateri zavili nazaj do križišča po razna okrepčila. Tu pa se izve vse, saj na smerokazu piše — LIMBARSKA GORA — 7 km. Nezna-

no postane znano, avtobus se je vrnil v Celje, mi pa navkreber proti gori.

Jutranje megle so se počasi umikale soncu in izginjale — nastajal je lep dan. Tega smo bili še najbolj veseli. Hodili smo med posameznimi kmetijami po južnih pobočjih. Jasa, gozd in spet poseka in tako smo vse višje. Lepo je tod. To so vedeli že mnogi pred nami, saj so si na najlepših prisojnih obronkih postavili čudovite počitniške hišice. Tudi te so kmalu pod nami, še zadnja strmina in že smo na travnati planoti in prvi del poti je za nami.

Po malici in napitkih smo spet razporeženi in navdušeni za srečolov in razne igrice. Vse na-grade gredo v Šempeter. Pravično so priborjene in za spomin se fotografiramo.

Veliko bi lahko zapisali o Limbarski gori, vendar o tem morda kdaj drugič. Tokrat le nekaj o prelepem razgledu. V planinah je prav malo podobnih. Pogled seže daleč prek neštetihih grebenov gričevja.

Kot kulise na odru stojijo na zahodu s snegom odete Kamniške Alpe. Tako so blizu, da se nam zdi le dober streljaj daleč. Ker je dan posebno lep, vidimo tudi Julijce in Triglav.

Po kosilu se podamo na drugi del naše poti, ki je še dolga, saj moramo po grebenih, po zasneženih zaplatah, vse do Trojan.

VARUJMO POSEBNOSTI

Izlet na Boč 15. aprila je uspel. Udeležencev 39 in spet precej mladine. Vreme kot naročeno in kot rečemo — naj — naj. Od železniške postaje v Poljčanah smo po običajni planinski poti na Boč hodili od ene do ene ure in pol. Vračali smo se prek Kostričnice na železniško postajo Podplat. Tudi za povratek smo potrebovali približno dve uri. Takšni bi bili običajni tehnični in drugi podatki.

Ostaja le še osnovni namen izleta. Le-ta pa je: spoznavati redke rastline na Slovenskem. Ob lepem vremenu se je posrečilo tudi to, da smo »velikonočnico« (Puisatilla grandis) našli v polnem razcvetu. To je izredno redka cvetlica, ki raste le še na travniku pod Bočem. Gorska straža (to so posebni čuvarji gorskega cvetja), pravi, da je ni več nikjer drugje pri nas v ožji in širši domovini in morda tudi nikjer drugje v Evropi. Zares izredna redkost. Zaradi te posebnosti so jo ljudje ropali po znanih in manj znanih legah in ohranili smo jo le še na Štajerskem. Če pa je le še kje, nimamo podatkov. Res, vsa pohvala gre gorskim stražarjem, ki predvsem ponoči nepridipravom onemogočijo uplen te rože.

Hodimo dve uri in pol in vse hitro mineva, ker je pot izredno lepa in slikovita. Vsepovsod je veliko pomladanskega cvetja. Hodimo ob preprogah cvetočega resja, po gozdu, v skale, vse do kmetije v Dolincah. Tu ni le kmetija, poleg je žičnica in dvoje lepih smučišč. Gospodar ima svoj teptalni stroj in zares dobro »kapljico«.

Avtobus nas je čakal na vrhu Trojan. Morda smo bili malce utrujeni, saj mora štiriurna skupna hoja pustiti tudi nekaj sledov. Vsi pa smo bili zadovoljni, posebno tisti, ki so bili prvič z nami.

Ko smo zagledali avtobus, je nekdo rekel:

»Zdaj je pa vse znano«.

»Ni res«, je dodal drugi. »Znano bo vse, če dobim nahrbtnik nazaj«.

Ko gledamo te nežno vijoličaste, v rahli sapi pozibavajoče se cvetove, postaja vse jasno. Marsikdo bi jo želel imeti ob hiši, na skalnjaku na vrtu in drugje. Vendar je velikonočnica sama zase velika posebnost in to skorajda ni uspelo nikomur. Propade in odmre, preden si jo dobro ogledamo. Tisti, ki so jo slučajno prinesli domov, so kaj malo razmišljali o pogojih za njen obstoj. Nenapisani zakoni narave pa so tisti, ki urejajo to, kar človek ne more. Preden bi razmišljali o presaditvi, o odtujitvi iz njenega domovanja, bi morali premisliti in veliko vedeti o podnebjju, sestavi tal in vseh ostalih pogojih. Zato jo pustimo v njenem okolju, naj bo okras naših planin.

Se mali pripis. Naše glasilo — Naš aero — ne beremo sami.

Nekateri udeleženci izleta so si najbrž mislili, da na izletu v neznanu lahko gre tudi oprema po svoje. Tako so v Moravčah na avtobusu pustili nahrbtnike. Le-ti so se odpeljali v Celje, počivali in v sebi ves dan hranili razne dobrote. Vendar je vsak dobil svoje. Za to je poskrbel Izletnikov voznik, ki je ves dan čuval opremo.

Pravzaprav zelo dobra zamisel:

1. Opremo pustiš v avtobusu.
2. Med potjo si hrano delimo in nisi niti žejen niti lačen.
3. Zvečer dobiš opremo in jo z manjšimi spremembami pripraviš za naslednjo turo.

PREMISLITE!

Franček Perc

Znan in razširjen je povsod. Delavci naše delovne organizacije ga berejo tudi doma in velikokrat ga pregledajo tudi drugi. In nič narobe ne bo, če smo skoraj kot trditve zapisali, da najdemo »velikonočnico« le na območju Boča. Če pa je ta cvetica še kje, je prav, da je skrita in svobodna, sama zase.

Želeli smo objaviti fotografijo, vendar je, žal nismo dobili. Prepričani pa smo, da je še s tako skrbnim opisovanjem ne moremo predstaviti v vsej njeni lepoti in barvitosti. Njene nežnosti in skupnih občutkov slika ne more dati, saj jo tehnika tiska precej spremeni. Zato si moramo to redkost ogledati v naravnem okolju.

Franček Perc

**PREDSTAVLJAMO VAM
RISARJA
MATJAŽA BERTONCLJA**

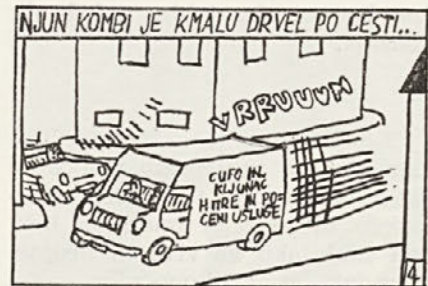
Tokrat prvič predstavljamo Matjaža Bertoncija. Letos januarja je dopolnil trinajst let. Je učenec 7. razreda osnovne šole Oto Vrhunc-Blaž v Medvodah.

O sebi in svojem delu v prostem času je povedal:

Oče mi je že zelo zgodaj začel kupovati Mikijev zabavnik. Ure in ure sem posedal pred slikami in jih ogledoval od vseh strani. Ko pa sem dobil risanke Mikija Mustra, je bilo konec mojega miru. Prišel sem izrezovati posamezne like in jih lepiti na papir. Črto za črto posameznega lika sem prerisoval, toda podobnosti ni bilo. Nisem obupal, ampak sem porabil gore papirja, da sem se približal Zvitorepcu, Trdonji, Lakotniku in drugim Mikijevim junakom. Počasi pa sem prešel na idejo, da tudi sam pišem in rišem. Tako so nastajali moji junaki, ki jih lahko spoznaš po njihovih značilnostih. Mama pravi, da ves dan sanjam. Toda to ni res, mislim na zgodbo, na dogajanje, naredim si skelet zgodbe. Nekaj slik sem že imel objavljenih v Pionirskem listu, za katere sem dobil knjižno nagrado, in Nedeljskem dnevniku.

naš aero 92

V EPIZODI
MUSTRA ZA VSE
KLJUNAČ IN CUFO
MATJAŽ BERTONCELJ

O, žal ne bom postal risar slikanic, ker vem, da ne bom dobil dela. Tudi Miki Muster ga ni dobil, zato je odšel v Nemčijo. Jaz pa si ne želim iti drugam. Zato bom najbrž nadaljeval šolanje na ekonomski šoli. Nisem sicer čisto navdušen. Toda kaj hočem, tu je še mama, ki prav nič ne razume mojega dela. Mislim, da je za moje risanje doma najbolj navdušen triletni brat Primož. Ne vem sicer, ali ve kaj rišem, toda na vsak način ve, da je tuš črn in da so prav lepe packe, ko ga poliješ v dnevni sobi ali kopalnici. Večkrat se gre Indijance in bojne barve po njem in okoli njega so znak, da doma spet ne bodo razumeli, da risanke niso »šund«, ampak prav garaško delo.

MLADI PIŠEJO

INTERVJU S TOVARIŠICO PSIHOLGINJO

1. Ali nam lahko na kratko predstavite vaš poklic, vaše delo?

Delo šolskega psihologa je zanimivo, hkrati pa zahtevno in odgovorno. Bistvo dela šolskega psihologa je delo z otroki oziroma učenci. Moje delo se začne z vpisom otrok v šolo in takrat se prvič srečamo. Z vstopom v šolo se prične spremljanje učenec med šolanjem. Namen spremljanja je nudenje pomoči tistim učencem, ki imajo težave pri šolskem delu, bodisi učne ali vzgojne.

V 7. in 8. razredu pa je poudarek predvsem na poklicnem usmerjanju učencev. Tu gre za informiranje, seznanjanje učencev s poklici, s potekom šolanja ter za nudenje pomoči pri sami poklicni odločitvi. Delo z učenci nujno vključuje tesno sodelovanje z učitelji, vodstvom šole ter s starši.

2. Kako, da ste se odločili prav za ta poklic?

Za ta poklic sem se odločila zaradi želje, da bi delala z otroki in predvsem zaradi zanimanja za psihologijo. Ze od nekdanj sem si želela, da bi opravljala

humano, pestro, zanimivo delo, ki bi hkrati izpolnjevalo moje nagnjenje za delo z ljudmi — z otroki.

3. Kako se počutite na šoli, ste zadovoljni s svojim delom?

Dobro se počutim in sem kar zadovoljna s svojim delom. Popolnoma zadovoljen ne smeš biti nikoli. Vedno mora biti vsaj kanček nezadovoljstva, ki služi kot pobuda za nadaljnje delo.

4. Radi delate z nami, otroki ali bi se raje zaposlili kje drugje?

Zelo rada delam z otroki in se ne bi zaposlila drugje.

5. S čim se ukvarjate v prostem času?

Prostega časa imam bolj malo. Največ ga posvetim sinu. Če pa ga še kaj ostane, ga porabim za prebiranje strokovne literature. Rada gledam oddaje po televiziji in zelo rada pletem.

6. Za koga ste navijali na letošnjih ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGRAH v Sarajevu?

Navijala sem za naše smučarje. Zato sem bila Juretove srebrne medalje še posebej vesela.

7. Kaj menite o nas mladih?

Mladi so vedno zrcalo časa, v

katerem živijo. Mislim, da ste v svojem bistvu dobri, pristrčni, skratka o vas imam dobro mnenje.

8. Vaše morebitno sporočilo mladim (zdaj zlasti osmošolcem)?

Če hočeš — tudi moreš! Največja moč na svetu — TO JE VOLJA!

Jerneja Jezernik, 7.b
OŠ Vera Slander, Polzela
NOVINARSKI KROZEK

SANJSKI IZUM

Današnje življenje nam v marsičem olajša ta ali oni izum, ki se je porodil v glavah izumiteljev. Vendar...

V moji sanjski glavi pa se je predstavil: »PRI — PRI — PRI«. Napravljen je po vzorcu tristo-penjske rakete, vendar je izredno lahak. Obdaja ga lesena škatala, znotraj obložena s posebno maso. V njej so vgrajeni različni računalniki. Osnova je nova mikroelektronika, ki vedno skrbi, da vse teče po načrtu. Vsak posamezni del v izumu je sanjski. To so različne žice, baterije, o-

voji, kamere. Verjetno bi vas naštevanje vseh delov preveč dolgočasilo, zato vam raje predstavim njegovo delovanje.

Izum PRI — PRI — PRI deluje najprej na pritisk prvega gumba. Na zaslonu se pokaže slikovni napis: Pridi — poglej!

Seveda! Pozabila sem povedati, da ta izum odkriva zaloge hrane in posreduje podatke OZN. Torej, ko pritisneš na prvi gumb, se na zaslonu pokaže ze-

mljevid, kje se ta hrana nahaja, zraven pa je še slikovni zapis — ali je to žito, krompir ali kaj drugega.

Ko pritisneš na drugi gumb, se pokaže druga slika. Tu pa so prav tako zemljepisni in slikovni podatki, kje je prebivalstvo najbolj lačno. Takrat pa se vključi zeleni telefon in kliče OZN in njene oddelke. Kliče tako dolgo, da dobi odgovor: V redu sprejeto!

Zdaj pa ta sanjski izum utihne. Molči tako dolgo, da se vključi tretji gumb, ki govori:

Prisluhnite!!!

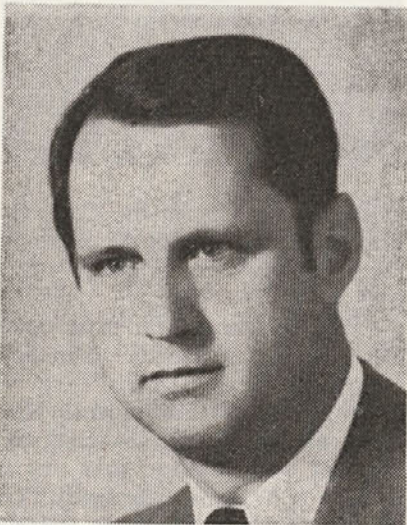
Urejeno je!

Ta izum: PRI-di — PRI-tisni — PRI-sluhni — na kratko PRI — PRI — PRI bom seveda patentirala pri uradu za izume takrat, ko bodo tam sprejemali tudi sanjske izume.

Jerneja Jezernik, 7. b
Novinarski krožek
OŠ »Vera Slander« Polzela

IMELI SMO LJUDI . . .

SODELAVCU V SPOMIN

Našega sodelavca Iva Stopinška ni več med nami.

14. aprila je kruta usoda iz naših vrst iztrgala vzornega delavca, prijatelja, očeta in moža.

Ivova življenjska pot se je pričela v veliki delavski družini, ki je v njegovo zavest vtisnila pečat pravega odnosa do dela in neupogljive vztrajnosti, s katero se je prebijal skozi življenje v mladosti.

Že zelo mlad je moral na delo, vendar so ga podedovane korenine marljivosti gnale v šolo. Ob delu, najprej v Celju in Laškem, je uspešno končal srednjo in kasneje višjo ekonomsko šolo.

Iz mladega delavca se je razvil v ekonomista.

Leta 1973 je prišel v našo de-

lovno organizacijo. Najprej je delal kot samostojni referent, nato pa se je vključil v obsežno in odgovorno delo propagandista v službi raziskave trga in ekonomske propagande.

Poleg prizadevnega dela na svojem delovnem področju se je tvorno vključeval v delo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

Našega Iva smo spoznali kot človeka, ki nikoli ni klonil pred zahtevnimi nalogami, ki z velikim čutom razumevanja nikomur ni mogel odreči pomoči z vsebinskimi nasveti in spodbudami, ki jih je nosil v sebi.

Vedeli smo, da je bil velik ljubitelj narave in morda mu je prav ta dajala vedno nove moči.

Vedno enak do vseh — sodelavec, prijatelj ali znanec — je Ivo s svojo umirjenostjo, preudarnostjo in iznajdljivostjo velikokrat odločno premagoval na prvi pogled nerešljiva vprašanja. Vselej je bil pripravljen sprejeti zahtevne naloge, obenem pa se je trdno uveljavljal na svojem strokovnem področju.

Njegovi najožji sodelavci so v tragičnem trenutku rekli: Izguba boli, prijateljstvo ostane, spomin živi.

Ivo Stopinšek bo v našem spominu ostal vzor požrtvovalnosti vzor človeka — delavca, polnega tistih velikih vrednot, ki bi si jih želel marsikdo izmed nas.

—tš

KVIZ

Spomin na Frana Roša, prijatelja, pesnika in pisatelja, po katerem se imenuje naša šola, smo počastili s kvizom. Danes je na naši šoli zadnji dan pouka pred počitnicami in zato smo pripravili kviz o Franu Rošu. Tovariši in tovarišice so to prijetno pripravili, čakale pa so nas tudi nagrade. Kviz se je začel s polno učilnico učencev, v kateri se je vse začelo. Tekmovalci prvih razredov so se pripravili na tekmovalna mesta in začeli so s tekmovanjem. Vsak razred je imel zastavljena tri vprašanja. Nekateri so bili zelo dobro, nekateri slabše pripravljeni.

Vprašanja so se vrstila in tekmovalci so spretno odgovarjali. Ko je nižja stopnja končala s tekmovanjem, smo začeli tekmovalci višje stopnje. Ti tekmovalci smo tekmovali med razredi. Kviz je prehajal h koncu in razdelili so nagrade ter proglasili zmagovalca. Kasneje smo se člani Roševega krožka pogovarjali z učenci novinarskega krožka o spominih na Frana Roša.

Ksenija Ogrizek
COŠ Fran Roš, Celje

naš
aero

LITERARNA SNOVANJA

PESMI

Stojim zdaj tu,
pred mano dvoje vrat.
Ne vem, katera so
odprta zame.
Za njimi sence so,
oblike njih neznane —
kam grem naj,
kaj čaka tamkaj name?

Ljubiti znaš
samo ob čaši
in na hitro mili,
zato ne veš
kaj si zamudil Bili,
kaj čas odnaša
drugim na poti.

Za vrati
ni nikoli novih vrat.
Za njimi
se ne moreš skriti.
V neznani prostor
treba je kreniti
in znova upati
v košček sanj.

Saj vem, vseeno je,
kar tam je, mora priti,
tako kot včeraj,
treba bol je skriti,
spoditi strah
in k vratom stopiti.

Večer hladen,
toploto v nekem krilu,
poljube, zvesto roko —
vse to.

Vetrovi so raznesli sanje,
nad mano jasno je nebo.
Čeprav modrina je
prelepa zame,
pa vseeno je pusto.

Saj tudi tebi
čas gre dalje Bili,
in že mogoče jutri
nič več ga ne bo.

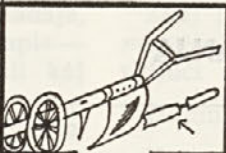

Dora Rovere

Med hrepenenjem
so razpete mnoge dalje.
Med cestami
mного je steza.

Prinesel si iz dalje
hladen piš.
Dotik tvoj nosi
s sabo hude sanje.

Povej mi, česa se bojiš?
Mar ni poti,
za naju, kakor zanje?

Tu nekje je tisti
tih jezik —
kjer morda
se bova le našla.

	RAZISKOVALEC JAM	MAK. KOLO	ZOLAJEV ROMAN	RAZLIČ. ŠUMNIKA	KEGLJAČ DRAGAŠ	ODISEJ. DOMOVINA	VEEDNOST PREDMETA V DENARJU	HRID PRI BEOGRADU		OSKRBOVANJE KOBLEKO	3	VAS TRI SEŽANI	LETOPIS
OLJKOVNICA									DVIGALO	BAKROVA ZLITINA EDRAVNIK DUŠ. BOL.			
PRENOS PELODA NA PESTIČ													
TELOVADEC ŠTUKELJ				PREKOP SLIKAR JOVAŽ NOVIČ						DVIG MORSKE VODE ADVERB			
JOSIPA LJBAC		SKRIVNO RAZODETEL PROSVETNI DELAVEC										ŠP. SPOLNIK PIANIST BEZKONČEJ	
ZAMAŠEK			KRILU RIMBKE KONJENICE VEZNIK					TREBI-VALOJ ČRNE CELINE					
NOROST									SODOBNI SL. KIPAR (SLAVKO)				KERSNIK ROMAN RAZNOBARVEN POLDRA-ČULJ
MADŽ. Ž. IME					NAŠ. AERO					PTICA PEVKA NIKKA TEMPER.			
POVERAN ŠOP NITI ZA OKRAS			OKOLIŠČINE, KI VODIJO V NESREČO	TRAVA PRED HIŠO	HRV. PISATELJ („BUDOVITI TRAH“)	ANTON JANŠA			GLAVNA POLJSKA LUKA			IVAN HETRICH HUDIČ	
POSREDNICA								UMETNINA V SPACENEM SLOGU					
	SULTANOV DVOR V CARIGR.							ANGL. M. IME GALIJ				Ž. GLAS MESTNA CESTA	
							POT V SNEGU KRAJ OB ČABRANKI				ŽENSKO POKRIVALO		PODOBA GOLEGA TELESA
	PRED. KRAJA NA 90-RENDRERH									DVOVICE	LUKA V ALŽIRIJ	ŽUŽNOAM ŽIVAL GNETENJE TELESA	
	POHORSKI GRANIT	UPORABA ALUMINIJ						DARILLO V SPOMIN NAPAD NA OSEB.					
SOCIALNI POLOŽAJ				IMPRESIJA	KRAJ PRI BALKU LESEN FLUG								NIKOLA TESLA
LESENA PRIPRAVA ZA ROČNO PREDENJE									PASMA SL. SKLAD (FRIDERIK)				DEL PTIČJE GLAVE KRAŠKI POJAV MAZILO
OS. ZAJMEK		STAROSTA XAREBR. NICA										GORA V ZASAVJU IT. OTOK	
TRIZLOŠKA PESNIŠKA STOPICA						NIKELJ SPLIT			SKAND. DROBIŽ	PLAZILEC S HRBTNIM OKLEPOM			
PEROCI			KRAJ PRI LJUBLJANI ANA KAREVINJA								STAR. SL. PLANINEC (JAKOB) NATRIJ		
IT. DENAR. ENOTA					MEDVODE							NABREK LINA	
OČKA												PAVLOVA	SESTAVIL JANEK KORENT

Za nagradno križanko št. 3 smo prejeli 155 rešitev. Žreb je nagrade razdelil takole:

1. nagrada — 600 din — Ivanka Zihelr, TOZD Medvode,
2. nagrada — 400 din — Lučka Kantužer, DSSS
3. nagrada — 200 din — Zdenka Gajšek, TOZD Grafika.

Izrezek z vpisano rešitvijo nagradne križanke št. 4 pošljite na naslov: Kadrovski in splošni sektor AERO, Čuprijska 10, Celje. Na pisemsko ovojnico napišite: NAGRADNA KRIZANKA 4.

Pri žrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki bodo v našem uradništvu do petka, 15. junija 1984.

PREBERITE, NE BO VAM ŽAL

SI SE USTRAŠIL KRVI? — roman pisatelja Sergia Ramireza iz Nikaragve je eno najnovejših latinsko-ameriških del na temo diktature in političnega nasilja. Njegova pripoved opisuje življenje skoraj treh generacij: čas od tridesetih do šestdesetih let, ko se je po negotovem obdobju uveljavila družina Somoza ob podpori ameriških marincev. Utemeljitelj je bil Anastasio Somoza, kar mu je uspelo po umoru liberalno usmerjenega generala Augusta Cesara Sandina leta 1937 in je vladal skoraj dvajset let do atentata, v katerem je bil leta 1956 ubit. Medtem, ko sta se Salvador in Gvatemala po drugi svetovni vojni za nekaj časa otrešla svojih »pokroviteljev«, pa je Nikaragva ostala trdno v rokah »El hombra« in njegovih potomcev. Sandino je postal s svojo tragično smrtjo simbol težnje po neodvisnosti in boja proti severnoameriškemu pritisku, Anastasio Somoza pa je utemeljil diktaturo, ki je trajala več kot štiri desetletja in jo je končala šele revolucija. To skopo zgodovinsko ozadje je potrebno poznati zato, ker je roman pisan na svojevrsten način. Z različnimi pripovedovalci, prepletanjem več časovnih ravni in mnogimi odmiki in preskoki, je močno prepleten in celotno sliko lahko sestavimo šele potem, ko knjigo preberemo. Poleg zgodovinskega orisa pa se roman odlikuje po opisu pretresljive podobe sveta, ki mu vladata surova sila in vojaška logika — grozljiva metafora zla in nasilja na eni in ranjene človečnosti na drugi strani.

Skratka, roman je pripoved o svetu nasilja, ki se ga vsi bojimo, vendar pa glede na to, da se dogaja na drugi strani sveta, največkrat nočemo razmišljati o njem, saj nam je večkrat zaradi drugačnega čustvovanja in načina življenja tamkajšnjih ljudi — tuj.

Zato bi bilo prav, da to delo preberemo, ker nam približuje dežele, o katerih sicer beremo

in slišimo vsak dan v dnevnih novicah javnih občil.

Roman je izšel lani v prevodu Ferdinanda Miklavca pri Mladinski knjigi.

Roman Xaviera Herberta CAPRICORNIA je pripoved, ki nas popelje na drugo stran sveta, v Avstralijo.

Kljub temu, da je Avstralija prostrana dežela, je avtor prizorišče dogajanja prenesel v majhen kraj ob kozorogovem povratniku, med obalo s pristaniščem, železnico in nekaj velikimi živinorejskimi posestvi v bližini. Herbertov roman je prerez množice ljudi najrazličnejših poklicev, ki životarijo na tem koščku sveta. Glavnega junaka v pripovedi pravzaprav ni, saj se roman odvija med več ljudmi. Nekako bolj izstopata Oscar in Mark Shillingsworth, ki prideta v to, mnogo obetajočo deželo zato, da bi si pridobila bogastvo. Vendar se njuni poti kmalu ločita, saj vestni in delovni Oscar pridno gospodari na farmi, medtem ko Marku, zaradi slabe družbe, v katero zaide, to ne uspeva najbolje. »Senca«, ki spremlja Markovo življenje je njegov sin — mešanec Norman, ki mora preživeti vse neprijetnosti, ki jih v tem okolju in kulturi prinaša njegova barva kože.

Roman Capricornia je prikaz avstralske samobitnosti, ki je rasla iz primitivne, utesnjene miselnosti, ki išče stik s sodobnim svetom.

Najdragocenejše, kar najdemo v tem delu, pa je prikazovanje narave, ki se mogočno poigrava s človeškim prizadevanjem in nehanjem in čez noč lahko izbrise vse, kar je človek s težavo ustvaril. V opisovanju divjine in njenih sil je Xavier Herbert velik umetnik. Prav zaradi tega ro-

man daleč presega okvir pripovedi o starih naselbincih.

Zaradi vseh slikovitih opisov in prikazov pokrajine in ljudi je roman svojski prikaz drobca Avstralije, ki pritegne še tako zahtevnega bralca.

Ljubiteljem dobrih »kriminalk« predlagamo za branje roman Georgesa Simenona Rumeni pes, ki ga uvrščamo med najboljše Simenonova dela. Glavna oseba romana — komisar Maigret je iznajdljiv, pameten in pravičen policist — tako kot se za tako zgodbo spodobi.

Zanimiva in napeta zgodba se odvija v bretonskem mestecu med družino mestnih veljakov kot so župan, zdravnik, novinar in drugimi ter »nižjim« slojem ribičev, krčmarjev in trgovcev. Seveda je razplet presenetljiv, kot je presenetljiva in zanimiva komisarjeva metoda raziskovanja zločina in odkrivanja zločinca, pri vsem tem pa ima posebno vlogo RUMENI PES.

Vohunsko-kriminalni roman Dashiella Hammetta, MALTEŠKI SOKOL, je zanimiva in napeta zgodba o iskanju dragecena starega sokolovega kipa malteških vitezov. Bralca sili k branju »na mah«, saj napeto iskanje vselej izmikajočega se skrivnostnega predmeta ustvarja zelo zanimivo ozračje.

V zgodbi so zanimivo opisani liki, ki so še danes del ameriškega življenja.

Dasniell Hammett je napisal še več zanimivih knjig: Rdeča žetev, Prekletstvo Dainovih, Stekleni ključ in Suhec.

Dora Rovere

Celje - skladišče

D-Per

452/1984

1119841830,4

COBISS •

OSREDNJA KNJ. CELJE